

KRÆMER, VERA VON

Lia vänder om : berättelse för flickor

1934

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

B. WAHLSTRÖMS

FLICKBÖCKER

Lia vänder om

Av

Vera v. Kræmer

Pris 1.50

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

*Unders.
Barab.
Saml.*

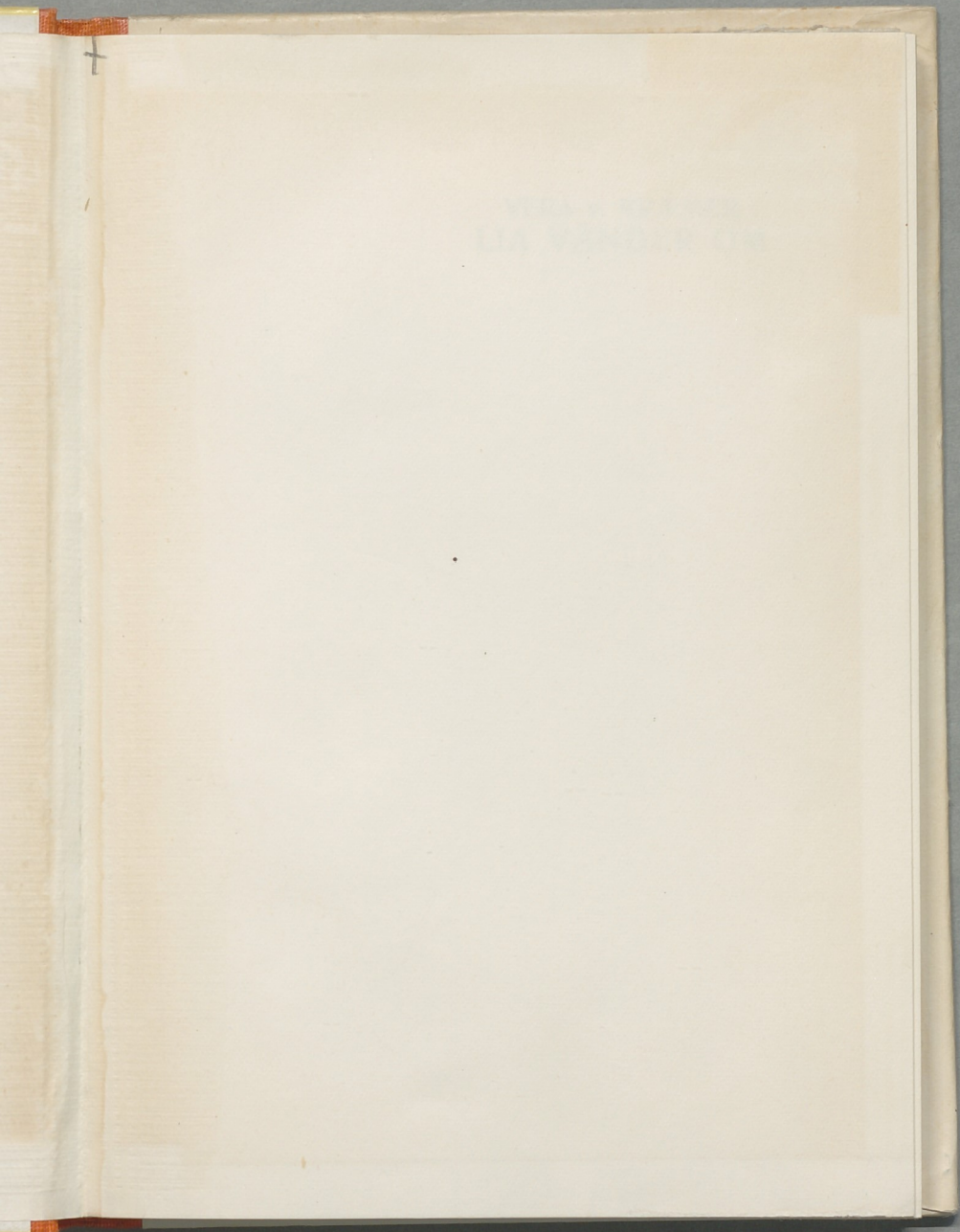
B. WAHLSTRÖMS UNGDOMSBÖCKER .200.

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 562 472

K

B

VERA v. KRÆMER
LIA VÄNDER OM

VERA V. KRUMHOLTZ
LIT VÄNDER OM

LIA VÄNDER OM

FÖRFATTARINNA TILL: »VI REDER OSS SJÄLVA»

BERÄTTELSE FÖR FLICKOR

AV

VERA v. KRÆMER

B. WAHLSTRÖMS BOKFÖRLAG

*Copyright 1934 by
B. Wahlströms Bokförlag
Stockholm.*

B. Wahlströms Förlagstryckeri - Stockholm 1934.

LIA VÄNDER OM

FÖRSTA KAPITLET.

Lia stod med händerna i byxfickorna och tittade på sin kusin.

Ebba satt framför spegeln i den byrå, som var hennes egen den tid hon bodde hos Lia, eller rättare Lias föräldrar. Rummet delade de båda flickorna, men byrån och i synnerhet spegeln var Ebbas. Lia hade sina saker i en liten allmogekista, som stod vid fotändan av hennes säng. Den räckte gott till, kistan vill säga. Sängen var smal och litet hård, den riktiga sängen hade Ebba. Men det gjorde heller ingenting, Lia kände inte efter hur hon låg.

Och hon unnade visst Ebba att ha det bästa i rummet — i synnerhet, det måste man ärligt nog

erkänna, som hon ju visste att det inte skulle vara år ut och år in. Det skulle väl knappast vara *ett* år, utan så där sju, åtta månader. Ebbas far befann sig på en studieresa, han studerade insekter, skadliga insekter, och han måste bo i trakter, där det fanns andra och fler sådana smådjur än hemma. Ebbas mor hade denna gång fått följa med, det var första gången hon kunnat resa så långt ut i världen och hennes syster — Lias mor — hade gjort saken lättare genom att låta Ebba komma och bo hos dem.

Och nu satt Ebba och lade rött på läpparna.

Med lillfingret strök hon på det, lillfingret var också rött, nageln vill säga. Då hon strukit och strukit, pressade hon ihop munnen litet så att det röda från båda hållen möttes — då stod Lia inte ut mer.

— Du faktiskt äcklar mig! sade hon.

Det slapp ur henne, hon hade inte menat att säga det högt. Men hon hade sett på det omsorgsfulla målandet en så lång stund att det kom av sig själv, som då locket på en kaffepanna höjer sig och det till slut spottas ut en het dusch kaffe — så kom det från Lia, av ett tryck inifrån: du äcklar mig! Och nu var det sagt och skönt var

det. Fast Lia visste med sig att hon lovat att inte bråka och vara ohövlig.

Det var inte Ebba hon lovat, det var sin mamma.

— För det första, hade modern sagt, får man inte vara ohövlig mot en gäst och Ebba är en gäst, fastän hon är din kusin. Och för det andra ska man inte basa ut med allt vad man tänker när som helst. Man ska kunna hålla det inom sig också, det är inte detsamma som att inte vara uppriktig. Och för det tredje, sade hon och drog Lia intill sig och tittade skrottande på henne, så kan du och jag ha den lilla hemligheten tillsammans, att man kan tåla saker, då man vet att de inte ska vara i allan tid! Ni är så olika ni båda, du har ju dina fel du med!

Jo, det visste nog Lia granneligen. Och det var ett fel, att hon med ögon svarta av motvilja lät Ebba veta vad hon tänkte.

Men det anfäktade inte Ebba så synnerligen. Hon vände inte ens på huvudet, hon tvärtom kröp litet närmare spegeln och drog ett litet målarsvep igen med lillfingertoppen — Lia kunde inte begripa att hon kunde göra det så precis — och sade:

— Tänk om du skulle låta bli att stå och stirra så där avundsjukt på lilla mig då?

Avundsjukt! Det var det värsta! Avundsjukt på Ebba?

— Du vet inte vad du pratar om! sade Lia föraktfullt. Lika gärna kunde man vara avundsjukt på en av papegojorna på Skansen!

— Tra la la, gnolade Ebba. Det finns mycket vackra papegojor på Skansen. Och förresten tycker jag att det är synd om dem, men om mig är det inte synd alls.

Lia kom ingen vart med Ebba. Hon kände sin maktlöshet, Ebba hade alltid ett sätt att platta till en. Det *var* synd om papegojorna där i den stora buren, det hade Ebba rätt i. Det förargliga med henne var, att hon liksom så där i förbifarten slog huvudet på spiken. Men tycka om henne, det kunde inte Lia. Inga gästfrihetens eller kusinskapets lagar kunde ändra den saken.

Så att Lia var alltigenom misslynt, då hon med en fnysning gick ut och smällde igen dörren efter sig.

Hon började vissla och stoppade händerna i byxfickorna. Hon visslade alltid då hon inte visste sig någon levande råd vad hon skulle ta sig till.

Och just nu var hon håglös. Gänget tycktes vara försvunnet, hemma låg det strumpor och väntade på att bli stoppade, men den där stora asken med lagningar var en så otrevlig sak att tänka på, att hon bara visslade ännu högre. Det fordrades en väldig företagsamhet att bara öppna på locket...

Så fick hon se Kurt en bit framför sig.

Lia satte i att gå med långa, tysta steg, så att den lilla pojken inte skulle höra. Då hon var alldeles bakom honom, tog hon honom i nacken och började ruska honom.

— Äntligen här jag fått tag i dig, din otäckning! sade hon. Hon släppte inte sitt tag om gossens hals, utan böjde honom ned mot marken, så att han blev alldeles dubbel. Ont gjorde det ju egentligen inte, men Kurt började vråla.

— Du vet mycket väl vad du har gjort, sade Lia. Gör dig inte till!

Nu hade de hunnit fram till villan där Kurt bodde. Han satte i med att skrika ännu högre, Lia började tycka att det var obehagligt. Men det stred emot hennes stolthet att ge vika för Kurts oväsen, som han ställde till bara för att få medhåll någonstans ifrån, var det nu kunde vara.

Ett fönster öppnades i villan.

Det var Kurts mor. Hon stod ett ögonblick och såg på de båda där ute, hon sade ingenting på en lång stund. Till sist måste Lia släppa Kurt, som tog sig om halsen som om det gjort ont och sprang in.

— Kära Lia, sade damen i fönstret, skulle du inte kunna överlämna åt oss att uppfostra vår son? Vet du, vi kan det, fastän du kanske inte tror det.

Lia svängde förläget på sig, hade hon fått banor, skulle hon ha kunnat reda sig bättre, men den här tonen var så svår att klara. En sådan där överlägsen, högdragen ton... Och så var det en sak, Lia kunde inte skvallra på Kurt. Hon kunde inte stå och förklara vad hon ville straffa pojken för, det var under hennes värdighet. Därför teg hon och skruvade på sig, fly sin kos ville hon inte heller.

— Kunde du inte också vara litet mer tillbakadragen, Lia? Ätminstone så att det inte — hörs så tydligt var du har din gång? Jag bara frågar, vill du inte ändra dina vanor, kära Lia, så...

Varpå fönstret stängdes.

Lia svalde. Hon kände sig besynnerligt ensam just nu. Den lilla gemena pojken — han visste

lika bra som hon att han skjutit med slangbåge på en ekorre, en av årets nya kullar, den hade suttit på Lias verandaräcke och ätit på en ostkant, och så hade en sten kommit flygande som en kula, och den hade träffat prick. Det lilla djuret hade givit till ett jämrande läte och hoppat bort, och Lia hade rusat ut för att ta Kurt på bar gärning. Men Kurt hade räddat sig in, och Lia hade bara kunnat lova sig att ge honom en läxa. Nu hade hon äntligen fått göra det, men det kändes inte alls tillfredsställande. Allt var motigt i dag.

Hon gick och drev, vad skulle hon ta sig till? Vädret var så underbart vackert. Det hade kommit värme nu på höstsidan, om ett par dagar skulle skolan börja, tyvärr — eller kanske Gud ske lov? Men just nu var det varmt som på högsommaren, luften stod stilla i sol, den var så klar också, höstblommorna lyste mellan träden, som i alla fall började gulna, det var något galet med all denna sommarvärme, man visste inte vad man skulle göra med den. Den kunde liksom inte användas till någonting, ty sommaren *var* förbi. Det fanns inga bofinkar mer på verandan, Lias mamma lade ut frö åt fåglarna, men bofinkarna måste ha flyttat till Egypti land redan, nu såg man dem

inte mer. Nu fanns det bara talgoxar och nötväckor, som hela året. Och det var ett tecken på att sommaren var slut. Och skolan, nu stod den för dörren...

Man kanske inte precis längtade efter den, men litet spännande var det ju att få träffa dem alla igen. Att gå så här och vanka, det var inte roligt. Hon mötte fyra småbarn, de lekte brevbärare och stoppade med allvarliga miner löv i folks brevlådor, det såg sött ut. Men hon var för förströdd att bry sig vidare om dem, det fanns en sådan lustig flicka ibland dem, en liten en med glasögon, hon skrek och styrde och bestämde, Lia kunde aldrig få klart för sig om de andra tyckte om henne eller inte. Och så kom den där underliga känslan av ensamhet över henne igen. Asch, det här var odrägligt! Man måste rycka upp sig!

Nu kom hon förbi den Stuartska villan.

Där gick Gullborg och krattade ihop nyklippt gräs. Det klack till i Lia, hennes pappa hade bett henne gå över deras gräs med maskinen, kanske för sista gången i år. Och det hade hon totalt glömt. Nu lönade det sig inte, vända om hem till Ebba ville hon inte.

Hon ställde sig att väga på Stuarts staket.

— Goddag på dig, sade Gullborg. Hör du, du kunde inte vara litet fjäderlättare på vårat staket? Inte för att det gör något, men det knakar i fogarna!

Lia släppte staketet. Hon såg på Gullborg, en lång vacker flicka, riktigt vacker, inte så där som Ebba. Hon gick i långbyxor, hon med, men de sågo så fina ut, hon hade en söt blus och en liten sjömanshalsduk, som Lia alltid beundrat.

Och så räckte Lia ut tungan åt Gullborg.

— Kors, blev du förnärmad? skrattade Gullborg.

Lia gick utan ett ord. Hon hade helst velat springa, lägga benen på ryggen så att hon känt att hon rörde sig, springa långt bort, springa bort från allt som var förargligt. Men då skulle Gullborg tycka, att hon var ett småbarn. Så att Lia gick med lugna steg och rak i ryggen, hon vandrade neråt sjön. Där fanns en tröst.

Trösten var en mekanisk verkstad, en smedja egentligen, man gjorde allt möjligt där som kunde behövas för villorna omkring, stora vackra grindar eller små proppar till diskhoarna. Här inne kunde Lia stå och stirra på elden på härden, hon fick stå på tröskeln, annars var hon i vä-

gen. Att höra hammar- och släggslagen var alltid samma musik för henne. Det dånade och sjöng, det lenade på ett så lustigt sätt inne i en, det tog bort allt förargligt. Och så var smeden vänlig. Han tyckte inte att man såg lufsig ut, han såg inte efter om man hade glömt att låta klacka sina skor och han var inte så där etterfin att man mädde illa.

Nu fick smeden se henne, han nickade. Han höll i en järnstång, som glödde, han slog på den, det klang om igen så vackert. Det var som klockor, tyckte Lia.

— Goddag, fröken, sade smeden. Om hon inte hade så fina flickhänder så kunde hon ta i här ett tag!

Fina händer, jo, det var just de rätta. Men det var i alla fall lustigt att höra det.

— Kan jag inte hjälpa till med något? ropade Lia genom larmet.

— Ta rätt på Erik åt mig, sade smeden genom dånnet. Den rackarn har smitit sin väg.

Det var inte så farligt att smeden kallade sin son för den rackarn. Erik var inte rädd för honom — men annars var det så, att om lördagarna var smeden inte så bra som han skulle vara. Då

gick han ostadigt och var envis, men han var skicklig och så var han den enda smeden i hela trakten. Somliga klagade på honom, de voro rädda för elden, det flög kvastar av gnistor ur skorstenen och smedjan såg ut som om den kunde falla ihop vid ett ordentligt slag av storsläggan. Men ännu höll stugan och ännu var smeden kvar där med sin son Erik.

Nu kom Erik. Trygg och obesvärad. Han nickade åt Lia.

— Din pappa har frågat efter dig, sade Lia.

— Låt'en fråga, jag vet nog vad jag gör. Ska du inte hälsa?

Lia visste vad det betydde. Hon räckte fram handen och Erik tog den.

Detta var ett prov, som Erik ställde henne inför. Han höll hennes hand i sin, som redan började bli en smedsnäve, och så liksom gnuggade han knogarna mot varandra. Han vrickade Lias hand i sin och hela tiden spände han ögonen i henne. Gjorde det ont? Nej, Lia tittade stint tillbaka utan att blinka. Det *gjorde* ont. Det varken stack, sved eller brände, men ont gjorde det. Att hon aldrig kunde vänja sig vid den där gnuggningen! Hon blev allt rödare och rödare, men

inte en ton skulle hon låta gå över sin mun, hon skulle visa att en flicka inte var en sjäpalotta. När Erik nådigt släppte hennes hand, då var hon nöjd, då hade hon bestått provet. Långt efteråt kunde handen kännas som domnad, men någon gång skulle hon väl bli van.

Nu ropade fadern på Erik och han lät henne vara för att gå in i den svarta värmen där inne med sin röda eldhärd.

— Du kan få följa med ut på min hoj i kväll, sade Erik.

— Om jag kan komma ifrån, sade Lia försiktigtvis. Ty hennes mamma hade rent ut förbjudit henne att sitta på en motorcykel, det var nästan det enda fru Norrman var rädd för.

— Ifrån, vad har du för något att göra, sade Erik föraktfullt.

Och Lia måste ödmjukt erkänna, att det hon hade att göra just inte var värt något vidare. Så kom hon att titta på sin armbandsklocka, och då började hon springa. Ty nu skulle hon komma för sent till middagen i alla fall, fast denna dag förefallit så lång som om den aldrig skulle ta slut. Hon sprang med långa steg, det var skönt, hon njöt av att kunna ta så långa steg. En gam-

mal herre som hon löpte förbi, stannade och såg efter henne.

— Har det hänt något? ropade han.

Lia vårdade sig inte om att svara. Vad människor var dumma, nästan alla var outhärdligt dumma! Skulle det behöva hända något för att man fick ta långa kliv, sluka väg med sina fötter, som om man vore en bil?

Hon rusade rakt in i salen, där satt familjen. Fadern såg upp, han var en mycket punktlig herre.

— Hur ser du ut? sade han.

Lia tittade nedåt sina gula byxor, hon hade en svart pladaska på ena benet. Och hon kom ihåg sin klämda hand, den var mycket riktigt sotsvart. Men det såg de som väl var inte.

— Gå upp och snygga dig litet, sade modern. Lia tog trappan i ett par skutt, hon tvättade sin kramade hand och slätade håret. Så fick hon se något rött som låg på byrån. Ebbas läppstift. Fint, det tar jag, tänkte Lia. Så får hon något att leta efter.

Hon stoppade det röda stiftet i fickan och så skyndade hon ned.

Norrmans hade ingen jungfru. Och efter mid-
dagen sade Ebba blitt:

— Lilla moster ska inte bry sig om att diska, det
gör jag så gärna!

— Tack Ebba, sade fru Norrman lugnt.

Vad har hon nu i kikarn? tänkte Lia.

ANDRA KAPITLET.

Ebba diskade lika nätt som hon gjorde allt annat. Hon hade behändiga rörelser, hon tappade aldrig saker, och hon fick aldrig fläckar. Nu doppade hon sina blanka naglar i vattnet, och den hårda fernissan gick inte av dem. Eftersom Ebba diskade, måste Lia torka. Det gjorde hon visserligen ändå, men med modern i köket blev det något helt annat. Modern brukade sjunga och den där stunden var alltid så trygg och hemtrevlig. Det gick fort undan, Lia började tycka att hon kanske varit litet otrevlig mot Ebba. Vad gjorde hon för ont egentligen? Man fick vara i fred för henne, hon lade sig inte i vart man gick eller vad man gjorde — om det än berodde på att Ebba föraktade en för att man var en tre, fyra år yngre, så var det i alla fall bra nog att hon inte gick i hälarerna på en.

Då de diskat och ställt undan, gingo de in i vardagsrummet, där satt doktor Norrman i sin läderstol och unnade sig att vara med de sina i frid och ro. Han var annars mycket upptagen,

och det kunde nog hända att han under de där stunderna plötsligt gjorde upptäckter.

— Varför är du så konstig i håret? sade han nu, sedan han en stund suttit och tittat på Lia.

Lia hade tappat sitt spänne och hennes raka sidbenade hår hängde ned på kinden. Hon kastade undan håret med en knyck på huvudet. Ett rakt, slätt hår kunde man då egentligen inte kalla konstigt.

— Titta på Ebba, fortsatte doktor Norrman, hon är som en ung flicka ska vara.

Ebba var permanentad, det kostade mer än doktor Norrman skulle ansett det rimligt för Lia att ge ut på sitt hår, och bara Lia visste vilken procedur det var för Ebba att lägga sina vågor på kvällen.

— Lia är ju så mycket yngre än jag, sade Ebba anspråkslöst, när hon blir litet större vill hon nog vara litet kokettare.

— Aldrig! sade Lia. Aldrig vill jag vara som du, aldrig!

— Nå seså, sade hennes pappa fogligt. Var och en är på sitt sätt. Men om du kunde ta efter Ebba i litet prydlighet, så kunde det inte vara ur vägen...

Fru Norrman bet sig i läppen.

— Vet ni flickor, ni skulle ta er en riktigt skön promenad, sade hon hastigt. Ebba sitter för mycket inne. Du skulle ha litet av Lias färg, du Ebba, så fick ni båda två vad ni behövde.

Hon kastade en bevekande blick på Lia, som buttert lydde, allt var ju bättre än att sitta här och bli kritiserad av sin pappa, som inte förstod sig på hur en flicka skulle vara. Lia var inte ond på honom, hon visste precis att pappa inte såg, det var knappt att mamma såg till och med. Att Ebba var så röd om munnen förstodo de sig inte på, hon gjorde det också mycket varsamt. När hon var hemma. Bara hon kom utom dörren så vips upp med det där stiftet och då kletade hon på! Men nu skulle hon få se sig om ett par dar efter sitt stift. Det låg kvar i fickan på Lias byxor.

Ebba hade hellre velat sitta på rummet och läsa, men hon reste sig älskvärt.

Och så gingo flickorna ut.

— Hör du Lia, sade Ebba och tog Lia under armen — men Lia skakade henne ifrån sig — du ska inte vara så ond på mig! Jag gör dig ju inget illa, eller hur? Varför är du alltid så fräsig?

Det kunde Lia inte egentligen förklara. Hon mjuknade, skämdes litet, men hon visste inte vad hon skulle svara.

— Jag är inte ond, sade hon till sist osäkert.

— Jag tycker vi ska vara vänner, när jag ändå bor hos er. Du må tro, det är inte så roligt heller att vara hemifrån...

Det hade Lia aldrig tänkt på. Hon såg Ebba som en inkräkterska, att hon saknade sitt hem hade Lia aldrig förstått. Tvärtom verkade Ebba alltid pigg på allt som var nytt.

De gingo några meter, Ebba slog in på vägen mot sjön.

— Hör du, sade hon på sitt mjuka sätt, vart är det du brukar gå hit neråt? Jag har sett det ett par gånger och morbror säger att du alltid håller till i smedjan. Är det skojigt där? Ska vi gå dit och titta?

Lia fick en underlig känsla av att vilja ha smedjan för sig själv. Det var orimligt, den var till för hela samhället, vem som helst kunde ju gå där förbi. Lika gärna kunde de gå den vägen som en annan, det var just inte så muntert att troppa omkring med Ebba. Bäst att göra henne

till viljes och böta litet för att man alltid var så ovänlig. Så Lia gjorde ingen invändning, de kommo fram till smedjan, som ännu var öppen, elden brann där inne. Smeden arbetade ofta på övertid, ibland var han i staden och så gällde det att ta igen sig.

Ebba trippade fram och kikade in i det glödan-de mörkret. Erik kom ut ur det, han log mot Lia och aldrig hade Lia som nu sett hur hans tänder blänkte vita i det mörka ansiktet, ögonen glänste också, så där som sotares ögon kunde blänka i ett svart ansikte. Men Erik såg mycket bättre ut, och så svart var han ju inte på långa tag!

— God afton, sade Ebba, får man titta in i den här farliga, farliga hålan?

Lia såg med en egendomlig känsla av förtret hur Erik bockade sig:

— Vågar fröken stiga in så var så god. Här ska fröken få se på gnistor!

Så de joltade! Att nu Erik plötsligt blev så där fånig. Lika fånig som — pappa, hade hon så när tänkt.

— Tjänare påre Erik, sade hon käckt och högt.

Erik nickade, men tittade inte åt hennes håll. Ebba hade skor med vita tåhättor, hon stod på

tröskeln och petade med foten som om smedjan vore vatten och hon inte vågade gå i. I en blink var Erik ute och bröt en stor björkruska och lade framför Ebbas fot, den skulle hon stiga på.

— O, sade Ebba, så förtjusande. Som en rid-dare som lägger ut sin kappa. O!

Och så steg hon så nått på lövet. Smeden vände sig om, han var litet blodsprängd i ögonen och Ebba gick inte närmare. Hon nickade artigt åt smeden, som gav henne en beundrande blick. Men *han* glömde inte Lia.

— God afton lilla fröken Lia, sade han, hon är trofast mot sina vänner!

— Ja hon är visst gärna här, sade Ebba och klatschade till med ögonen, jag undrar inte på det. Här är förtjusande!

Om Lia hade sagt att det var »förtjusande» i smedjan hade Erik bett henne inte sjåpa sig. Var det bara för att Ebba var äldre som de blev så där — dumma och yra i huvudet? All Lias bitterhet mot Ebba kom tillbaka, hon kände det som om Ebba tagit något, som hon haft för sig själv. Smeden slog ett dånande slag på städet, det dallrade i luften långt efteråt, Lia kunde inte heller nu fria sig från den glädje hon alltid kände, då

det klang så där, hon tyckte att hon lyftes upp. Men Ebba höll för öronen:

— O mina stackars trumhinnor! pep hon. Måste ni vara här och hjälpa er pappa?

Och hon såg upp i Eriks ansikte.

— Nä, sade Erik, vi är i det närmaste färdiga. Så att om fröken hade tänkt sig vidare, så — kanske jag kunde...

— Vi är bara ute och promenerar... Är det er motorcykel som står där? O, jag *älskar* att sitta bak på en hoj! O!

— Det går an, sade Erik och så gingo de förbi Lia, som stod och stirrade på dem. Aldrig hade hon sett någon kunna få något så fort som Ebba.

— Mamma vill inte att vi ska sitta på motorcyklar, sade hon.

Och Ebba svarade:

— Det gäller dig, söta du. Du är ju bara barnet. Vi bara far ett varv runt.

Och innan Lia visste ordet av, voro de borta. Smeden skrattade.

— *Den* lilla fröken hon vet hur man ska få sin vilja fram, sade han godmodigt. Lia stannar här och håller en stackars ful smed sällskap.

Och det tröstade Lia på något sätt. Hon gick

nära städet och elden och då nu ett hammarslag åter klang, var det som om det sade vad hon inte fick ord åt: hej, dumma pojkar och flickor! Strunta i dem! Hej!

Det dröjde länge sedan innan hon gick till smedjan. Då Ebba föreslog det, sade hon blankt nej. Och om Ebba gick ensam, det brydde hon sig inte om. Det kanske hon gjorde, hon blev med ens så ivrig på att ta sig en skön promenad, som lilla moster hade rätt henne till...

TREDJE KAPITLET.

Det var inte tråkigt att skolan började. Det *borde* vara tråkigt, vad vore man för en inställsam varelse om man gått och tyckt att det vore skönt att få komma in i bönsalen igen och sitta uppradad på klockslag och hänga upp sin kappa bland alla de andras och läsa läxor och allt det där? Men det var faktiskt roligt att fara på spårvagnen och se dem alla, att mötas och nicka och vifta med handen, att gå på mjölkbaren och att gå på gatorna regelbundet igen. Och det var skojigt att komma hem och vara gluphungerig och gå ut i köket och göra sig en stor smörgås, där mamma stod och lagade till något gott. Ebba kunde inte komma in i en skola för bara så kort tid, som det var fråga om, hon tog en del lektioner privat, egentligen hade hon slutat, hon hade inte något läshuvud. Vilket mycket förvånade hennes pappa. Så att Lia var ensam mera än förr och det var hon inte ledsen för. De första dagarna hade Ebba legat länge sedan Lia varit. Men då sade fru Norrman bestämt:

— Ebba ska stiga upp på samma gång som Lia! Du får överta en del av Lias göra, nu när hon är bunden, du städar ert rum och sedan finns det fullt upp att ta sig till.

— Där fick du allt tji! sade Lia när modern vänt ryggen till. Du trodde du skulle få ligga och moja dig, men det blev nix!

— Usch ett sånt språk du för, sade Ebba. Det är tröttsamt, kan jag tala om för dig.

— Ä håll i mig, sade Lia. Det var inte mitt språk det var fråga om, händelsevis! Du vänder till allting så man kan få ont i magen!

Jämfört med Ebba var det bra mycket mera reda med pojkar. I klassen var det också övervägande pojkar i år, sju pojkar mot tre flickor. En av flickorna, Ava, var en tyst stillsam en som kunde allting perfekt, men hon skröt inte med det, hon gick sin väg utan sällskap, hjälpsam var hon då det behövdes. Den andra var sjuklig, och ofta frånvarande och kunde ingenting, men var alltid ursäktad. Man var så van på lektionerna att hon räckte upp handen och sade:

— Jag var sjuk i går, så jag har inte läst över läxan, att man inte fäste sig vid det.

Med ingen av dessa var Lia god vän. Det är

ofta så, man blir inte vän med en kamrat, fast man inte tycker illa om henne, det fattas något, man vet inte vad. Så det var bara pojkarna kvar, och det tyckte Lia inte illa om. Som sagt, det var inget krångel med pojkar. Alla voro inte idealiska, somliga hade hårda skor, som foro hit och dit och sparkade och de snörvlade och knuffades, men man retade sig inte så på dem som man kunde göra på flickor. Till och med Gullborg retade man sig på. Hon hade ibland sällskap med Lia på spårvagnen, och hon nickade så förstrött som om hon inte såg en, men så en annan gång kunde hon plötsligt räcka en en chokladstång. Om man då blev röd — så förargligt — och tackade, kunde hon säga:

— Om du vackert låter bli att gasta utanför vår villa, så ska du få en till i morgon.

Och då blev man så avsnäst, att man haft lust att spotta ut den choklad som redan smälte i munnen på en.

Men Gullborg såg ordentlig ut i ansiktet. Hon hade blå ögon och svarta ögonbryn, men de voro riktigt svarta och hon tog aldrig upp fickspegeln i spårvagnen, utan satt stilla med händerna, hon plockade inte på sitt hår och satt och tryckte på

vågorna, på det där sättet som var så dumt, för håret blev precis likadant efteråt som förut.

Gullborg gick ju tre klasser över Lia, så de träffades sällan. Gullborg hade en bror, men honom såg man aldrig till.

Däremot såg Lia till de pojkar, som gingo i hennes klass, tre av dem bodde i villastaden och de bildade hennes gäng.

Det var Gurra, huvudet längre än Lia, fräknig och rödhårig, han var styv i allt som rörde mekanik, han var också god vän med Erik. Att Erik inte var med i laget berodde på att Erik alltid var mera upptagen än de andra, han hade ju arbete långt in på eftermiddagen, dessutom gick han ju inte i skolan. Den hade han slutat mycket tidigt. Så var det Ralf, honom tyckte nu Lia bäst om. Han var bra på alla vis, redig och pålitlig, alltid hjälpsam, alltid tog han saker som de var.

Den fjärde var Jonas. Han hade inte varit med från början, utan råkat komma in därför att han blivit kvarsittare och var närmaste granne till Gurra, på så sätt kom han ned i deras klass från klassen över och genom grannskapet visste han alltid vad Gurra tog sig till. Det var inte fritt att han hängt sig på... Men hans far hade blivit

mycket uppbragt över kvarsittandet, så uppbragt att det varade i dagar. En gång hade Jonas kommit farande ned för trappan, fadern stod i dörren och smällde igen den, innan han hann se om Jonas klarade sig från att falla.

Han föll inte, han snubblade lång väg till grinden, men lyckades stå på benen. Gurra och hans mor hade stått ute på planen och sett det. Det lönade sig inte för Jonas att söka låtsas om ingenting, hans ögon voro rödkantade och han svalde och svalde. Gurras mor tyckte synd om honom, hon ropade på honom och bjöd honom in.

— Stig in, sade hon, och drick te med oss. Jag förstår att det har hänt dig något tråkigt.

Jonas hade bockat sig, han var hela tiden gråtfärdig och undvek att se på Gurra. Efter en timme hade fru Stensjö skickat hem honom, hon ville ju inte ta parti för Jonas mot hans far. Tvärtom, hon hade sagt:

— Jonas förstår, man kan vara ledsen på sina barn, men man menar rätt, det är för barnens bästa man visar dem att man är besviken...

Jonas hade förvridit munnen på ett sätt som varken Gurra eller hans mor hade tyckt riktigt om, och Gurra hade sedan många gånger tänkt,

att det kanska hade varit lika gott om Jonas fått gå för sig själv den gången och känt sig riktigt stukad. För det var som om ingenting bet på honom. Aldrig hade Gurra sedan sett honom ledsn, alltid hade han samma underliga leende, ett smil, skulle Gurra vilja kalla det. Men Jonas hade rent ut bett honom:

— Jag kan väl få vara med er! Pappa är så... han bråkar med mig för att jag inte har några, som jag är vän med... Du begriper, han skulle inte ha så mycket att stimma om, ifall jag kunde säga att jag var med er.

Och så fick det bli så. Jonas bjöd alltid och det trivdes Gurra med. Gurra måtte inte ha några fickpengar, tänkte Lia ibland, han unnade sig aldrig något, men han tog förstås emot — då han blev bjuden. Det gjorde inte Lia, hon sade ofta nej åt Jonas framsträckta godsaker.

— Du skulle inte jämt gå så där och mumsa, sade hon föraktfullt, det är käringaktigt.

Då gav Jonas henne en blick ur sina smala ögon och bredde ut munnen så där som han brukade, han såg inte glad ut då han skrattade.

Men vad det var roligt att träffa dem alla igen, att gå in i sitt klassrum och lägga böckerna i sin

pulpet. Det var som att ha två rum, ett hemma och ett här, tänkte Lia, ja, här var man nästan mera ifred för tillfället.

Det var inte så många lektioner första dagen, nästa dag var det biologi, det var ett roligt ämne. Då slapp man tänka, man hade inte kommit i gång med det ännu, det gick trögt över lag.

Lia erbjöd sig att gå och hämta spårvagnskort åt pojkarna, då hon ju ändå skulle gå den vägen för egen räkning.

— Vad ska du ha för det? sade Gurra misstroget.

— Ha för det? Du är dum du, tror du man tar något för att man är kamratlig, sade Lia och stirrade på honom. Du kan gå själv, jag ska inte fjäska för dig!

Gurra rodnade:

— Bli inte arg, sade han. Jag bara tänkte...

— Ibland är du så korkad så man vill inte vara med dig, sade Lia föraktfullt.

— Jag följer dig! sade Gurra, vi går båda två!

Han var ivrig att försona sin dumhet. Det var det med Gurra att han var mån om ören, han var rent ut sagt snål. Men han var hygglig, den där snålheten kom liksom oförvarandes, han viss-

te inte av det. Han hade en märkvärdig förmåga att få pengar att räcka till och han sålde ofta pennor och annat till kamrater, han samlade nog till något. Han gav aldrig ut ett öre på kola och bio. Men på bio kom han ändå, hur han nu bar sig åt.

De följdes åt till spårvägskontoret för att hämta sina kort, Gurra hade ett gammalt celluloidfodral att lägga sitt i. Lia hade tappat sitt från förra året, Gurra höll på att erbjuda henne att få köpa sitt för fem öre, men hejdade sig, inte ville han väcka Lias misshag en gång till i dag.

Och nästa dag kom biologitimmen. De skulle dissekera en kräfta, det var ju ännu kräfttid. De hade en ung lärarinna i biologi, en lång, mörk, sträng en. Hon hade kräftan i en burk och bad dem samla sig omkring henne så att de skulle kunna se.

Men då fröken tog den levande kräftan och lyfte av skalet, skrek Ava till. De vände sig om och tittade på henne, hon var likblek.

— Jag kan inte se det! stötte hon fram och rusade ut, hon höll sig för munnen, de hörde inte av henne mer den timmen. Netta var frånvarande, hon hade blivit förkyld och måste stanna

hemma. Det var endast Lia som var flicka i kretsen kring dissekeringen och hon uthärdade. Vad fröken kunde, det kunde också hon. Och fröken förklarade för dem, att om de inte kunde vänja sig vid sådant där, skulle ingen av dem kunna bli läkare.

— Jag ska säga er, sade hon på sitt kyliga sätt, att om vår ekonomi hade tillåtit det, hade jag själv blivit läkare. Men nu blev jag lärarinna i stället.

— Du är bussig, sade Gurra sedan, du skriker inte som andra tjejer.

— Om det vore fler flickor i klassen än jag, sade Lia ärligt, så hade det varit fler som sett på, det kan du väl begripa.

Men hon var stolt över berömmet.

FJÄRDE KAPITLET.

Ett par dagar därefter sade Jonas till Lia, då de skulle gå hem från sista timmen:

— Du som är så käck, vill du komma med och titta på en sak?

— Ja, sade Lia intresserat.

Det var så att de litet större eleverna hade rätt att gå på gatan på rasterna, eller egentligen på kyrkogården framför skolan, bara de inte bollade eller sprungo, ty det hade väckt ogillande hos en del personer. Men gå där på gångarna och sitta på bänkarna, det fingo de. Och de kunde gå och köpa sig bullar under rasterna, om de ville. I närheten av skolan och kyrkogården fanns en stor gård, där var ett stall med hästar, det fanns ännu några hästar i staden! Och där inne på gården var trevligt, gammaldags och livligt, kårer stodo där som på Skansen, duvor kuttrade, kattor ströko omkring. Det fanns många prång, man kunde fantisera spännande intriger där, Lia

kunde för sin del aldrig se en sådan där liksom kvarglömd röra av hus och gårdar och skjul, utan att tänka sig hur de, som skrevo böcker, kunde begagna det att låta folk gömma sig där och fly dit och allt sådant. Hon hade en gång försökt skriva en berättelse. Den började:

»Margareta von Heland gick med snabba steg fram till sin ridhäst, med ett enda språng satte hon sig upp och satte i väg.»

Men hon visste att man inte skulle skriva »satte» två gånger och hon kunde absolut inte fundera ut vart Margareta von Heland skulle sätta i väg. Så det blev inte mer.

Nu följde hon Jonas den lilla omvägen, han gick före till den innehållsrika gården. Gurra och Ralf kommo efter.

Jonas gick fram till kloakröret i hörnet. Där lutade han sig över, Lia ställde sig bredvid honom och tittade, också hon.

Hon såg inte riktigt först, det rörde sig i vattnet där nere, så med ens såg hon.

Hon blev lika blek som Ava hade blivit på biologitimmen.

— Din gemena pojke, skrek hon vilt och rusade på den oförberedda Jonas. Du är så otäck och

gemen, djurplågare, djurplågare! Kan ingen av er hjälpa den!

Det var en liten råtta där nere, som arbetade för att komma upp för de hala sidorna i röret.

Och så rädd som Lia än var för råttor, så blev hon nu alldeles utom sig av förtvivlan över djurets arbete, som inte skulle löna sig om man inte hjälpte det.

— Du var ju så mallig under biologin, sade Jonas med ett skratt. Nu kan man se att du är en tjej som alla andra tjejer i alla fall.

— Ja, jag är en flicka, det står jag för! Flickor är inte djurplågare, som ni pojkar. O, kan ingen hjälpa den! O, kom och hjälp! ropade hon och nu grät hon öppet, tårarna runno. Ett par karlar på gården hörde oväsendet, de kommo närmare och då de sågo vad det var, skrattade de.

— Det är väl ingenting, menade de.

Men Lia sprang fram till en av dem.

— Hjälp den! Snälla söta ni, hjälp den. Ni kan gärna slå ihjäl den sedan, men den ska inte få ligga och kämpa så där, o, kan ni inte förstå!

Hon såg sig om på Gurra och Ralf, som stodo litet handfallna över hur hon tog vid sig. Det var

flicktag, det här, det var något alldeles annorlunda än de skulle ha tänkt och känt. Att bråka så där — men de sågo att Lia var ledsen. De skratade inte åt henne, hon var röd och vild, hjärtat slog på henne, det kunde de inte se — fast Lia tyckte att det skulle ha syntts, hon kände det som om hon skulle kvävas — men de sågo hur blossande hon var och hur tårarna runno. Hon led för djurets skull, och hon plågades också av att så där oförberedd bli visad en rätta, hon kunde inte hjälpa att hon alltid ryckte till, då hon fick se det slags djur.

I vattensån hemma hade hon en gång hört ett plaskande, då hon gick närmare hade hon sett små ringar på vattnet, det rörde sig hela tiden som här, fast mindre. Hon hade sett ännu närmare efter — det var en liten groda, som ideligen halkade på såns hala sidor. Då hade Lia utan vidare sträckt ned handen och lyft upp den, den hade suttit en lång stund på kanten och sett ut som om den flämtat av sina ansträngningar. Den hade varit iskall, men den hade Lia inte tyckt gjorde något, hon hade bara tyckt synd om den. Gullborg hade sagt att hon aldrig skulle kunna ta i en groda.

Så det var olika. Pojkar voro inte rädda för råttor. Men att de kunde vara så gemena...

Då Lia fick se Jonas flin, blev hon alldeles rasande. Hon flög på honom och slog till honom i ansiktet. Han värjde sig, men så blev han ond, och så ville han slå igen.

Men nu ingrep en av karlarna.

— Ska ni ställa till slagsmål, bättre mans barn! sade han. Vad är det för fasoner? Ge er av allihop, ni har ingenting här att göra!

— Kan ni inte förstå att man blir förtvivlad! sade Lia bevekande. Hon lät inte visa ut sig förr än något var gjort åt det lilla djuret nere i det mörka vattnet. Hon såg på Gurra och Ralf, kan du inte göra något, kan inte du?

— Jo, sade Ralf, det är klart att man ska hjälpa den när du tar vid dig på det där sättet. Och för resten är det fejt att ge sig på ett litet djur så där.

Han sprang efter en lång kvast. Då Lia såg att han tänkte sticka ned den åt råttan att stiga på, sprang hon undan för att sätta sig i säkerhet. Men hon gick inte sin väg förr än hon visste att den var klarad. Och det blev den.

Karlarna skrattade igen, men den andra av dem, som var mera vresig än den första, sade åt dem att gå sin väg. De ville ha frid och ro på sin gård.

Lia vände sig mot Jonas.

— Allt är ditt fel. Nu har du förstört gården för oss också, och du är feg! Det är det du är, gemen, otäck, ingen av oss tycker om dig!

— Lia då, sade Gurra medlande, nu måste du bromsa. Kom, vi går hem, de hör oss från husen omkring.

Det hade verkligen visat sig några ansikten i ett par fönster. Men det verkliga skälet varför både Gurra och Ralf ville att de skulle komma bort, var Jonas. De måste tala med honom, de måste få honom att glömma vad Lia sagt till honom, de kände på sig att Jonas annars aldrig skulle komma ifrån det. Det var ju dumt, det han hade gjort, fast man inte behövde bråka så fasligt. Men att Lia skriket åt honom att ingen tyckte om honom — deras innersta känsla för honom — det var otrevligt. De ville inte stå där och hålla med Lia mot honom. Nu hade de hjälpt Lia, nu var det på tiden att de tre pojkarna höllo hop igen och inte lät påverka sig av en flicka. Hon var nog

bra, men hon hörde i alla fall inte riktigt ihop med dem... Det hade hon bäst visat med att börja gråta och stampa och så flyga på en och slåss. Nej, flickor var i alla fall av en krånglig sort.

Alla fyra gingo tysta gatan fram.

— Du ska inte säga vad som helst så där, sade Gurra medlande. Du vet ju förresten inte vad du säger.

— Nej, sade Lia fogligt. Hon var utmattad, hon skämdes för att hon visat sig så obeh rskad. Hon hade kunnat klara det lilla djuret lika bra utan att väsnas så där, mycket bättre. Men det hade kommit så plötsligt, det var så hemskt... Och så Jonas sätt att flina — bara hon tänkte på det, flammade det upp i henne igen. Hon kände nu hur hjärtligt illa hon tyckte om honom.

Men hon kom ihåg hur hans pappa hade varit så där h rd emot honom den där gången, och n r varken Gurra eller Ralf h ll med henne om Jonas, så hade hon väl orätt. Hon ville inte heller bli ensam, hon ville inte mista sina vänner. Då hade hon ingen. Ralf var så bussig, riktigt rar, hjälpsam och vänlig, det var som att ha en bror. Och Gurra med var hygglig, bara man kom ihåg att han var så lustig när det gällde pengar och

bjuda och sådant. Hon ville inte att de skulle vända henne ryggen.

— Du kan väl begripa att jag blev arg, sade hon till Jonas. Det skulle du ha blivit med om — om...

— Om jag hade varit flicka, ja, sade Jonas surt.

— Det hör inte alls dit! sade Lia ivrigt. Jag är inte — jag är inte alls som somliga flickor, Ebba som bor hos oss eller många andra. Det måste ni väl medge?

— Ja det gör vi, sade Ralf. Du är nog bra, fast du *är* flicka!

— Ni vet väl att jag inte höll på att svimma som Ava...

— Nu bråkar vi inte om det här, sade Gurra, som alltid avskydde resonemang. Låt oss hålla klaffen om den här saken. Vet ni vad, jag tycker vi ska ta och bada för sista gången i år! Det är ju så varmt så man kan stekas.

— I morgon då, sade Lia, det är söndag och jag ska ta med mig kola och kakor.

— Vi träffas allihop vid badstället, sade Ralf. Du kommer väl med, Jonas?

— Ja, sade Jonas otydligt.

— Ä hörru, bry dig inte om det där mer, det är ingenting att fästa sig vid. Jag tycker att Lia ska säga att hon — att hon tycker det var dumt.

De hade hunnit fram till hållplatsen och stodo nu i en klunga, vagnen var inte inne. Jonas såg på Lia, de smala ögonen kisade och han hade en butter, hopknipt min. Lia kände att hon inte tyckte om honom. Hon tvekade, hon kunde inte förmå sig att med detsamma räcka fram handen och be honom om ursäkt, så där rejält som man ska, kamrater emellan. Hade det varit någon av de andra, då hade hon gjort det för länge sedan. Den där gången då hon slarvat bort Ralfs kniv, som hon fått låna, då hade hon bett honom om förlåtelse så verkligt ordentligt att Ralf hade skruvat på sig och sagt:

— Asch, det var välan ingenting!

Men underligt nog kunde hon inte räcka Jonas handen. Det var som om den vore klibbig på något sätt.

Och nu hade hon tvekat för länge, nu var det för sent. Jonas hade märkt det, alla tre hade märkt det. Lia måste förklara sig.

— Det var skamligt, sade hon. Det — bara jag tänker på det...

— Låt oss inte snacka mer om det här, sade Gurra igen. Han var alltid den som slog bort saker. Är det nå'n som gör mig sällskap, jag ska gå och kursa bort ett par böcker?

Alla tre pojkarna gingo tillbaka in åt staden igen, från hållplatsen. Lia for ensam hem och hon var glad åt det, hon var så trött som om hon gått i flera timmar.

FEMTE KAPITLET.

Söndagen rann upp strålande, det var som om sommaren ville ta ett avsked, som de aldrig skulle glömma. Alla människor njöto och gingo ute och solade sig, hos Norrmans åt man frukost ute i trädgården.

Lia fick en liten svampkorg med lemonad och kakor och tjugu öre att köpa för i kiosken.

— Du måste fråga Ebba om hon vill följa med, sade fru Norrman.

Men Ebba ville inte, gå och bada med drulliga pojkar, det var då det sista hon kunde hitta på. Nej då, hon hade annat som var roligare. Det var väl att fara på motorcykel, tänkte Lia och det stack till litet i henne. Hon hade inte varit nere vid smedjan på flera dagar. Man borde be Erik följa med, men det lönade sig väl inte. Strunt i det! Lia hade satt på sig sina långbyxor, halt behövde man inte, men hon hade köpt en liten röd sjömanshalsduk, som hon knöt om halsen. Och så lade hon i väg.

Då hon sprang förbi Kurts villa, stod grabben där:

— Vartskarugå? skrek han.

— Vi ska bada för sista gången. Följeru-me?

— Deklat, skrek Kurt. Vänta på mig!

Han kilade in efter sin lilla simdräkt och så var han med i loppet.

En bit från stranden mötte de pojkarna. Gurra ville titta vad som var i korgen och de satte sig ett ögonblick för att dricka en av lemonderna.

Lia drog upp näsduken ur byxfickan för att torka svetten ur pannan. Det föll något ur den. Ralf tog upp det.

— Vad är det här? sade han och synade det. Å, ropade han till, nu vet jag! Det hade jag inte trott om dig! Nä vettuva! Tjejen har läppstift! Fy fasen!

— Det har jag visst inte, sade Lia förtrytsamt och häftigt. Vad säger du för något, får jag se!

— Se, men inte röra, sade Ralf och höll upp en smal liten stång, som var röd i ena änden. Då

skulle du bara bondneka, nu har vi corpus de — — — de, ja det gör detsamma, här har jag den i min hand, titta pojkar! Där går hon och gör sig käck, nä, se flickor, det...

— Men den är inte min! sade Lia förvirrat. Så mindes hon plötsligt. Alla dessa dagar hade Ebbas stift legat i hennes ficka, hon hade inte frågat efter det, det var ju inte värt att göra för mycket av en sådan sak, som fru Norrman inte hade en aning om att Ebba använde. Och förresten var den där röda saken vattensäker, det satt i flera dagar och Ebba tvättade sig inte med vatten i ansiktet. Hon gjorde inte som en annan, dopade ansiktet i ett fullt handfat, hon tog bomullssuddar och crème och eau de cologne och gned runt med. Så hon hade inte saknat stiftet och det hade också bidragit till att Lia totalt glömt hela historien — det hade aldrig blivit något tal om den.

Därför hade hon också nekat nu. Och att tala om att hon gått och nallat den från Ebba — det föreföll henne nu så småbarnsaktigt och fånigt, liksom att hämnas på Ebba på ett futtigt sätt, genom att *ta saker*...

Jonas plirade på henne.

— Du kanske ska föreställa en sån där dubbelnatur, sade han. Är det Erik du ska tjusa till? För oss går det inte med.

— Det kan du väl begripa att jag inte har sådant! Det syns ju! Den är — — —

Men så tyckte hon att hon inte förbättrade saken genom att ange Ebba för att stryka saker på sig, som både hon och pojkarna ansåg så urföraktligt.

— Ska vi sitta här och älta det där, sade hon. Eller ska vi bada?

— Ja, det är ingenting att bruckla om, sade Gurra, som vanligt ville han klippa allt onödigt tal.

De reste sig och fortsatte ned mot sandstranden, men stämningen var bruten. Lia kände sig olycklig, ur jämvikten på något sätt. Hon hade ingenting ont gjort, men det var som om pojkarna undveko att titta på henne. Hon hade nekat, bondnekat för något uppenbart, det lönade sig inte att gå och förklara att hon så totalt glömt hela den här historien. Lia visste med sig att hon jämt gjorde saker, som hon sedan ångrade, hon tänkte inte först, utan bara gjorde det. Det kom så, »som ett nysande», som deras gamla jung-

fru brukat säga. Och sedan hade hon alltid besvär att klara ut sådant där, som hon egentligen inte brytt sig om — eller som hon gjort i väldigt häftigt mod. Ofta hade hon förresten rätt. Som med Jonas, hon *hade* rätt, men det var ändå galet på något sätt.

Från stranden gick en lång trampolin ut för att man skulle kunna komma ut på något så när djupt vatten med ens. Annars var det långgrund, där gingo de små och pallrade, och så flickor från stan, som hade fina baddräkter. Det var en del folk som kommit på samma idé som de själva, att ta farväl av en lång, skön sommar, som börjat tidigt och varat i flera månader. Fast det skulle inte bli tråkigt med höst heller. Att gå ute då det öste ner och så komma in i den härliga värmen, att sitta och läsa roliga böcker, att samla brädlappar från byggena och lägga i den öppna spisen — Lia tog försiktigtvis bara sådana träbitar, som kommit en bit ut på vägen, men det kunde bli ganska mycket ändå och just de bitarna brunno så det sprakade, det gjorde inte björkved — och så träull, som man nu för tiden fick så mycket av med alla möjliga paket och att få bränna upp julgranen... Det var snart jul, kan

man tänka sig. Livet var ganska härligt i alla fall.

Lia kunde simma och simma under vattnet, den långa Gurra flöt som ett inte och Ralf var urstyv. Men den lilla Kurt kunde ingenting. Och därför att det kändes så retligt inne i Lia just nu, tog hon sig an Kurt för att lära honom litet.

— Om du står på trampolinen och hoppar i, så lär du dig bäst, sade hon. Det är inte farligt, titta här!

Och så flög hon mjukt ned i vattnet i en lång båge, kom genast upp igen och snöt vattnet ur näsan.

Kurt ville vara lika duktig, inte som Lia, men som de stora pojkar. Men att stå så där på en lång bro och kasta sig i, det var allt i alla fall hemskt...

— Nå, skrek Lia otåligt, kan du inte få någon fart i dig! Pigga opp dig!

Om igen kastade hon sig i, det svalkade att få röra sig. Hon var så förargad att det inte var roligt alls att bada, egentligen. Det retade henne också att inte komma ur fläcken med pojken, världen var inte som den skulle. Den här dagen

borde ha varit strålande, fin, den bästa på hela sommaren. Och så var det så dött liksom. Hon kom upp och nu ville hon att det skulle bli något av. Kurt skulle tro på henne och göra som hon ville!

— Sjåpa dig inte! sade hon, då hon stod bredvid honom. Ska jag puffa dig i? Det gjorde min pappa med mig en gång, må du tro — seså...

Hon gav honom en liten lätt knuff, han skrek ett nej, jag vill inte, men Lia bara skrattade.

— Det kan du väl begripa att jag inte gör, sade hon. Men du är så pjåkig så dubbelt så sjåpig grabb finns inte. Jag vet, vi ska hoppa tillsammans. Du kan ju ta simtag, vet jag, jag håller i dig hela tiden.

Jonas var ingen bra simmare, han kunde klara sig en bit, men inte mer heller. Nu stod han och titta på Lia och Kurt, han ville dölja sin overksamhet med det. Lia ställde sig ytterst på trampolinen, hon visste inte om hon skulle hålla Kurt om livet eller under armarna, hon prövade ett tag och släppte honom igen för att pröva ett annat. Kurt var både villig och rädd.

— Du ska få känna, sade Lia ivrigt. Det är härligt, må du tro, att flyga genom luften...

Men innan hon hade beslutat sig för hur hon skulle hålla i Kurt, hände det något.

Jonas, som stod bakom dem, tog ett par steg fram, ovärligt, tyckte Lia, det var som om han haltade till. Och med ens var Kurt i vattnet. Ett tjut — så sjönk han.

Det var ju ingenting farligt. Lia kastade sig efter och fick tag i honom. Hon sam med honom de få tagen till det grunda vattnet, där kunde Kurt själv traska upp. Men han hade fått vatten i mun och näsa och han hade blivit rädd. Han gallskrek. Lia såg sig om efter Jonas. Han var borta, han hade inte rört ett finger för att reparera vad han ställt till.

Och Kurt skrek. Han hade det sättet. För allting satte han i och vrålade, det var som om han tyckte att det var roligt, när han väl börjat. Lia hade ofta hört hans oväsen och det var en av orsakerna varför hon för en gångs skull ville få litet ruter i honom. Nu började folk titta på dem och en dam frågade:

— Vad är det, min lilla gosse, vem skuffade i dig?

— Det var hon, sade Kurt och pekade på Lia.

— Jag! Din dumma grabb, sade Lia och skakade Kurt i armen, vad är det du står och säger?

— Jo, det var hon, hon ville att jag skulle dyka, men jag ville inte, tjöt Kurt.

— Det är inte sant, det vet du mycket väl. Gå hem med dig, du passar bäst att sitta och hålla mamma i förklänsbanden!

— Men jag såg att det var hon, hördes en röst.

Det var Jonas. Plötsligt stod han där, det smala ansiktet var ogenomträngligt. Lia stirrade på honom, det var ju i stället han som...

— Du är inte klok, sade hon, vad skulle jag ha för nöje av det?

— Du vill alltid göra dig viktig. Du skulle nödvändigt ha honom att hoppa, det såg vi allihop.

Nu hade de andra pojkarna kommit till och flera av de badande.

— Du var nedrig mot mig häromdagen också, tjöt Kurt.

— Hur kan en flicka bära sig så åt? sade damen. Jag känner igen dig, du är Lia Norrman, du är känd för dina fasoner. Man borde tala med dina föräldrar.

Lia såg sig omkring, hon mötte en underlig avoghet överallt. Hon vädjade med ögonen till Gurra och Ralf, de tittade inte åt hennes håll.

— Det är bäst att grabben tar på sig, så får man gå hem med honom, sade Gurra. Det var dumt att ha honom med. Vad skulle det vara för? Ta på dig, så följer jag dig.

Nu vände han sig till Lia, som stod svarslös på hans fråga.

— Hon har alltid varit kymig mot mig, sade Kurt, som kände sig intressant.

Damen torkade hans ögon och näsa, hon hade inte badat, utan suttit och sett på.

— Jag ska följa barnet hem, sade hon. Han är ju så uppskakad, stackars liten, fryser du, lilla vän?

Ja, nu kände Kurt plötsligt att han frös väldigt.

— En sådan sinnesrörelse kan sätta märken för livet, det har man läst, sade damen och såg

sig om på kretsen. Gossen måste hem och bäddas ner!

Det var inte precis vad Kurt tänkt sig, men det ordnade sig väl alltid. Ralf erbjöd sig att följa honom, han och Gurra växlade en blick, den här tanten var visnen, tyckte de. Lia var glömd inför damens energi. Men deras goda vilja kom för sent.

— Jag tar honom med mig, sade damen. Min lilla gosse, vi ska riktigt ta och skynda oss, så mamma inte behöver vara orolig...

Kurt satte på sig sina tre plagg, skjorta, byxor och skor och så tågade de, Kurt vände sig om och gav den handfallna Lia en grimas. Det var en härlig bräcka hon fått för gammalt.

Det hade gått så blyxtfort alltsammans att Lia inte hunnit sansa sig till försvar mer än hon redan gjort. Med ens var hon beskylld för något så urdumt som att ha skuffat en liten pojke i vattnet, vad skulle det vara för idé med det? Nu skulle Kurt i alla tider påstå det, det hade bitit sig fast i honom, därför att den där damen trodde det. Man kunde inbilla Kurt vad som helst, inom ett litet tag så trodde han det. Lia hade en gång inbillat honom att han klättrar upp till

himlen på ett sofflock, som stått i deras garage, hon hade haft roligt åt det och berättat det för pojkarna. Men det kanske hade varit dumt. De kunde få för sig att hon jämt gick och bråkade med Kurt, för att göra sig viktig och ha någon att vara mallig emot.

Och så var det hennes känsla av att det var Jonas som skuffat Kurt. Hon *visste* det. Han hade gjort det för att hämnas, för att få det att se ut som om allt vad hon gjorde var viktigt och elakt. Att han kunde vara så gemen! Aldrig vill hon vara med honom mer, aldrig!

Och så var det de båda andras bortvända huvuden... Det fick hon umgälla för att hon i hastigheten förnekat att hon haft det där urfåniga läppstiftet. De trodde att hon brukade gå med sådant — det var så klart att de skulle tro, när det följt med näsduken ur fickan och det var ännu klarare, då hon så där utan vidare nekade för en given sak! Just därför trodde de att hon brukade ha sådant. Och det skulle betyda att hon inte var så bussig, som hon ville framställa sig. Både ha jox i ansiktet och bry sig om sådant *och* neka och så hela tiden ha gjort sig till att man var väldigt rejäl och bra och renhårig — nej, det var

en härva, som Lia inte visste hur hon skulle komma ur. Hon kunde inte riktigt se gången av det hela, men hon kände i luften att hon hade motvind.

Och gå och be pojkarna vara med henne och tro henne, nej pass.

Ville de vara strama och ovänliga mot henne, så kunde hon vara utan dem. Tigga dem att vara vän med henne, ånej. Det skulle heller inte hjälpa. De tyckte nog att de inte ville ta parti för henne, eftersom hon sagt så där åt Jonas. Allt var en röra, hon kände sig intrasslad, motad överallt. Inte trodde någon av pojkarna att hon skuffat Kurt, det var klart att de inte trodde. Men de brydde sig i alla fall inte om henne! Det liksom stängde vägen för henne, det där att hon inte sagt som det var med den där röda pennan, som hon tagit av Ebba. Om hon bara låtit bli det. Ebba hade inte märkt det, det hade inte vållat henne den minsta förtret. I stället hade den där röda pennan kommit tillbaka som en bumerang, en sådan som infödingarna har, och smällt till henne själv.

Under alla dessa tankar, som jagade varandra i hjärnan, hade Lia klätt sig färdig. Hon vände

sig inte om, det var en massa människor som tittade på henne, hon ville bara komma därifrån. Komma hem. Slippa se dem, få vara för sig själv.

SJÄTTE KAPITLET.

När Lia varit hemma en liten stund, ringde det i telefon. Det klack till i Lia, nu var det förstås färdigt.

Ja, mycket riktigt. Det var Kurts mamma.

Lia hörde hur hennes egen sade:

— Men snälla fru Ankar, det är ju orimligt... ja det medger jag visst, men det hör inte dit, om jag får säga min mening... nej, fru Ankar, det tror jag *inte* och jag kan inte tillåta... om Lia för ett ovärdat språk, så är steget därifrån... nej, fru Ankar, jag kan inte stå och höra på sådana beskyl... Lias umgänge? Nej, fru Ankar, det som hänt är mycket ledsamt, men Lia är en bra...

Pang, nu måste fru Ankar ha ringt av. Fru Norrman hade ju inte heller alls fått tala till punkt. Det var en skön soppa.

Fru Norrman kom in:

— Vad är det här för något? sade hon.

— Jo mamma, jag ska berätta alltihop.

Och så berättade Lia, om Jonas från början och om Ebbas läppstift.

— Att du var så barnslig, det hade jag inte trott om dig! sade fru Norrman då. Jag ska tala med Elin (det var fru Norrmans syster) om Ebba, Ebba har råkat i en tråkig riktning för närvarande, men det är nog något som låter rätta till sig. Nå vidare?

Lia berättade och då hon slutade höll hennes mamma ett tal:

— Naturligtvis har du inte skuffat Kurt. Och jag förstår att du kände en, vad man kallar rättmätig harm, då du såg den där stackars lilla råttan. Och att Jonas inte är det bästa sällskap du kan välja, det inser du nog nu. Vad fru Ankar syftade på var att du håller till hos smedens, det klandrar inte *jag!* Men det tycker pappa inte om. Och att du tufsar med andras barn, det tycker jag heller inte om. Det smakar litet översitteri. Ja, jag vet, de går och skjuter med slangbåge och med allt möjligt, det är ett skjutande i denna stad så man kan bli utom sig... Men det här måste bli dig en läxa, Lia. Vi kan inte hjälpa dig. Det är så tråkigt att komma till pappa med det här, han har ett viktigt arbete, som ska vara färdigt inom viss tid, vi borde hålla hemmet lugnt för honom... Du får finna dig i att svida för det

här — för allt som ligger bakom, förstår du. Det är ofta så att man får tråkigt för en sak, som man är oskyldig i, men i själva verket har man gjort annat, som man på det sättet blir straffad för. Om inte fru Ankar varit så häftig, hade jag låtit dig gå dit och förklarat dig. Men nu hörde jag att hon behöver hämta sig. Den främmande damen hade tillrättaviserat henne för att hon släppte i väg Kurt med dig... Och det förargar henne naturligtvis. Vi får ju ordna upp det, grannsämja måste vi ha!

Det var nog bra att mamma inte trodde henne om något illa. Men ändå kände sig Lia litet besviken. Hon hade väntat sig att hennes mamma skulle stått mera flott på hennes sida, fast »rättmätigt harm» var ju fint. Men det var inte riktigt klart, inte så där att man kände sig lättad, så att allt var lyft ifrån en. Och nu tillade modern i en bestämd ton, som Lia mindes från vissa tillfällen:

— Det här kan kanske också vara dig en varning att vara hemma mera och göra nytta. Nu har Ebba varit mig till god hjälp många gånger, när man inte sett skymten av dig...

Men det var för mycket! Att få Ebba fram-

dragen som ett exempel, nej det stod Lia inte ut med.

— Du tar hennes parti! ropade hon. Du tar allas parti mot mig, det är klart...

Hon kunde inte säga mer, det snörde ihop i halsen. Hon stampade i golvet och rusade ut och slog igen dörren efter sig så mycket hon orkade. Så mycket, att hon hajade till. Om pappa hade varit hemma — men det var han inte... Så sprang hon ut, det började skymma, det var skönt med mörkret. Hon hörde hur modern ropade efter henne, men det brydde hon sig inte om. Det hade varit bra om hon drunknat, då hon räddade Kurt, om hon fallit ned i sanden och alla hade stått omkring henne och någon hade ropat:

— Hon dör, den tappra flickan dör!

Och om den där damen hade kastat sig ned bredvid henne och ropat:

— Förlåt, Lia, kan du förlåta! Vi vet alla att du är den mest renhjärtade och modiga...

Men så hade det inte blivit. Det var som vanligt, alla voro själviska och orättvisa — mamma hade passat på att begagna sig av hennes tråkigheter för att få henne att stå och diska! Och springa till boden och köpa småsaker — för

fem öre pepparrot och sådant där, som alltid glömdes och som Ebba för all del inte kunde springa efter.

Ebba hade hon kvar att träffa, hon skulle förstås förhäva sig och gona sig i sin gunst hos »lilla moster». Lia gick och gick, hjärtat jagade henne fram, hon kände gråten sitta som en hård kula, som värkte i halsen. Men då hon gått en stund steg det upp något — hon hade hört på moderns ton, då hon ropat efter henne, att hon inte varit ond. Modern hade låtit bevekande, orolig. Och det lindrade, för det var sannerligen inte stolt att slå i dörrar. Då man önskade att man låg på en strand med förtvivlade människor omkring sig, då slog man inte i dörrar. Då var man stilla, värdig, oåtkomlig. Just oåtkomlig.

I hörnet vid stentrappan var det nästan alldeles mörkt, där lekte en klunga småbarn, ett par hade ficklampor. Då Lia kom närmare, sattes en stråle mot henne, så blev det svart och ungarna kröpo längre in. Och så hörde hon först en liten röst, och sedan alla rösterna som sjöngo:

»Ingen rädder för vargen här...»

Klumpen i Lias hals värkte ännu mer. De där små lekte och anade ingenting om att vara svikna

och övergivna. Att Jonas gjort henne detta, det var något ohyggligt. Och det var hon ensam om. Ingen hade trätt upp till hennes försvar, ingen.

Och med det greps hon av hemlängtan. Hemmet var nära, några steg och så var man där. Om nu bara inte Ebba vore hemma, så man fick vara i fred en stund...

Lia smög sig in, ingen hörde henne, och Ebba var inte inne.

SJUNDE KAPITLET.

Måndag, en riktig måndag. Måndag var den värsta i hela veckan, det visste alla, ingen steg upp och sade: o så härligt, nu är det måndag! Nu har vi en lång, lång vecka framför oss.

Men denna måndag var den otäckaste Lia haft. Med Ebba hade det inte varit något obehag, hon hade varit som vanligt. Ebba hörde till den där inte sällsynta sorten, som tar allt lugnt och godlynt, bara de få ha sitt ifred. Vad läppstiftet beträffade, hade hon som sagt inte ens märkt att det saknades. Det var ingen dyrbarhet, det var för Ebba som en tub tandpasta, hon gick i sådana bodar och köpte ett nytt. De där bodarna där det luktade så gott och var så intressant att handla i.

Men ändå hade denna måndag blivit så bitter.

Pojkarna hade nickat, likgiltigt tyckte Lia. De var alltid likgiltiga, inte kommo de som flickor och stack armen under ens egen arm och sade: »goddag söta du, går du med mig på rasten? Jag vill vara vän med dig!» Så gjorde man ju inte,

men ändå kände Lia det tomt och stelt. Jonas flen som vanligt. Ava såg vänlig ut, hon levde i en annan värld. Det var kanske dumt att man aldrig brytt sig om att vara med henne.

Efter frukostlovet kom det värsta. Lia blev in-kallad till klassföreståndarinnan. Hon var liten och rak och hade brunt hår och ofta brun klän-ning, hon hade ett kort sätt att tala, som om hon kunde bitas. De kallade henne Loppan. Nu hade Lia aldrig sett ett sådant djur, som det de döpt fröken Lobenius till, men vargar och krokodiler hade man ju heller inte sett. Så man kunde tänka sig. Loppan höjde aldrig rösten och blev ivrig eller ledsen, hon bara sade kort och be-stämt vad det var hon hade emot en. Och det tog mycket mer än om hon brusat ut.

— Hör nu Lia, började hon, du måste ändra ditt sätt. Ditt uppträdande. Annars ser jag mig nödsakad att ringa till dina föräldrar. (Alldeles som den där damen.) Du lär ha ställt till ett skandalöst uppträde på stallgården. Det förvånar mig. En flicka!

När man gick i samskola var det väl inte an-norlunda att vara flicka än att vara pojke? Men det var aldrig någon reda med vad lärarinnor

sade. Lia tog stum emot sin kaskad, hon orkade inte försvara sig och förklara. Men hur i all sina dar hade de fått reda på det där?

Det hade gått till så att en av dem, som legat i fönstret och hört på, var god vän med portvaksfrun och hade berättat att en av skolans elever varit på gården och »fört ett väsen så man inte trodde sina öron.» Portvaksfrun hade ansett det vara sin plikt att rapportera saken för fröken Lobenius. På beskrivningen — ett rakt hår, slarvig klädsel, ingen mössa, slagsmål och skrik — kändes Lia igen. Och av en hönsfjäder blev det fem, som det alltid blir.

Det ville nu inte fröken Lobenius tala om. Hon hade nog också en föreställning om att man skulle uppta pratet med sans och måtta. Men Lia behövde en »reprimand», kallade hon det, det lät mycket bestämt och strängt. Och nu var tillfället som hittat. De ville ha litet styrsel på Lia, som såg så ovårdad ut och periodvis tuggade gummi i klassen så att fröknarna blevo yra i huvudet av att se dessa käkar som ideligen rörde sig. Det var på det hela taget något över Lia, som gjorde samskolan till något missklädsamt. Idén med samskolan var ju att flickorna skulle göra gossarna

ridderliga och gossarna skulle göra flickorna duk-tiga. Men flickorna skulle inte göra gossarna bekväma och bortskämda av sig, och gossarna skulle inte göra flickorna till sina tuggande, bråkiga, skrikiga och slängiga drabanter! Så Loppan tog gärna ett tillfälle att låta Lia få veta att hon var observerad.

Om rätten inte ett ord.

— Så nu hoppas jag att du tar dig till vara för framtiden. Stallgården är förbjuden för er alla. Jag kan inte säga hur det *förvånar* mig att du hållit till där. En egen smak du har, min kära Lia.

Egen smak att tycka om att se på hästar! Att höra hästar stampa i spiltor, att känna lukten av hästar! Var det eget? Jo för en fröken Lobenius.

— Vi låter det stanna vid det här, så länge. Jag vill säga dig att vi alla är litet trötta på dina fasoner. Försök att passa in i skolans anda, det ber jag dig om, min kära Lia. Nu var det ingenting mer.

Då Lia kom ut, stötte hon på Jonas, som naturligtvis som flera andra, också i klassen över, visste att hon varit inkallad till Loppan. Och vid åsynen av Jonas försmädliga min, glömde Lia allt

vad hon beslutat sig för: kallt förakt för skolan och pojkarna och allt och alla överhuvudtaget, kallt förakt och avståndstagande! Kall likgiltighet, perfekt i läxors kunnande, förtegenhet, sval överlägsenhet, oåtkomlighet.

Allt det där blåste bort. Hon gick rakt på Jonas och sade honom upp i ansiktet:

— Du har inte blivit annorlunda! Tvi och tvi! Jag spottar åt dig som om du vore en katt över vägen! Tvi!

Hon uppfyllde inte sin hotelse direkt, men hennes tvi var mycket fnysande. Och Jonas försummade inte tillfället, han strök sig med rockärmen över ansiktet och tog ett par steg baklänges. Ingenting mer. Men det räckte. En av flickorna i klassen över sade långsamt till Lia:

— Snälla Lia, kan du inte vara litet mindre *vulgär*.

Så ringde det och ny lektion började.

— — —

Men av allt vad Lia hört och upplevat under dessa besynnerliga timmar sedan hon intet anande gick in på stallgården, hade ingenting gjort henne så ont som detta. Att en av de större flickorna sagt det ordet och med den uttråkade ton

hon använt... Det var som om de alltid talat om henne och talat illa om henne, hela skolan var utled på henne. De ville bli av med henne, de ville inte ha henne. Alla hade något att säga om henne och bara om henne. Alla andra voro bra — ingen sade ett ord om Jonas. Honom kritiserade de inte, honom var Gurra med och Ralf, utan att bry sig om vad han tog sig för. De måste tycka illa om henne. Allesammans. Alla, alla.

Resten av skoldagen gick långsamt och tungt, Lia hade inte ens lust att rymma sin väg, hennes fantasi låg nere. Hon *tänkte* ingenting, hon knappt kände, hon var bara som bly. Det var gudskelov inte mer än tre lektioner efter frukostlovet, snart var hon fri. Hon såg sig inte om efter Gurra och Ralf, gick sin väg utan att vända på huvudet och tog spårvagnen. Tittade alla människor på henne? Tyckte alla som foro på vagnen att hon var *vulgär*? Hur fult var det att vara vulgär? Var det mycket dåligt? Att hon var slarvig, det hade hon hört många gånger, hennes mamma brukade skratta och säga att »på mig brås du inte i den vägen, jag är en ordningssam människa och pappa, han är ju nästan pedant!» Tyckte mamma att... Vad tjänade det till att för-

söka hjälpa till hemma, som hon föresatt sig? Vad tjänade någonting till?

För att man skulle kunna bli värdig och likgiltig och oberörd måste folk i alla fall tycka om en litet. De måste bry sig något om en, annars var allt lönlöst. Nu kunde hon aldrig tralla och sjunga, då hon diskade, hon kunde inte springa då hon skickades till boden, hon kunde inte ropa Bu, nu åter vargen upp er! till småbarnen, som trillade på sina sparkeyklar på trottoarerna, hon kunde inte snurra den där lilla med glasögonen runt, då hon kom förbi henne — hon som var ute vid alla tider på dagen. Hon kunde inte göra någonting, inte röra sig varken glatt eller värdigt. För att hon var vulgär.

ÄTTONDE KAPITLET.

I samma spårvagn satt Gullborg.

Hon satt vid främre dörren, Lia hade satt sig på en av de bänkar som bara lämnade plats för en och där hade hon suttit och envist stirrat ut hela resan. Till sist hade Gullborg lagt märke till henne och om och om igen gingo hennes ögon tillbaka till Lia. Det var något fatt med Lia, hon var inte så käck som vanligt. Och hennes eskort var inte med — eller rättare, det var Lia som var pojkarnas page, hon följde dem i vått och torrt, alltid var hon med och satt och tittade upp i ansiktet på dem och tyckte att allt vad de sade var kvickt och märkvärdigt. Gullborg för sin del var mycket stram mot pojkar.

Vad var Lia ledsen för? Stackars liten, egentligen såg hon rar ut, då hon höll sig allvarsam och inte tuggade och inte ständigt virrade med huvudet och tittade hit och dit.

Vid deras gemensamma hållplats gick Lia först ur. Gullborg ropade på henne. Lia vände sig

om. Det var ett håglöst litet ansikte, som vändes mot Gullborg, det var visst egentligen hemskt synd om henne för något.

Gullborg gick raskt fram till henne och lade armen om Lias axlar.

— Tjänare! sade hon. Kan du inte ta och komma in till oss ett tag? Du har aldrig träffat min bror Håkan.

— Vad ska jag med din bror Håkan att göra, sade Lia och vred sig lös. Gör dig inte till.

Om inte Gullborg sett det sorgsna ansiktet hela tiden riktat utåt med ett par tomma, blanka ögon, så hade hon nu släppt Lia och sagt ett »för all del, jag ska inte krusa dig.» Men nu drog Gullborg henne i stället litet närmare sig och sade:

— Du skulle vara snäll mot min bror Håkan, om du kände honom. Han är sjuk, ser du. Eller kan du inte titta över i kväll? Har du svåra läxor?

— Det gör detsamma. Jag tänker aldrig mer i mitt liv läsa på en läxa.

— Det var kolossalt. Ja, då har du ingenting att skylla på. Kom in och hälsa på Håkan, om du anade så han skulle behöva lära känna dig!

— Mig? Du bara driver med mig.

— Vad är det med dig, du gör dig så rar som

om du vore drottningen av Saba. Det ska vi kalla dig, drottningen av Saba! Värdigas ers kungliga höghet göra vårt enkla tjäll den nåden?

Lia måste småle, att bli kallad drottning, det var så vansinnigt ovanpå alltihop att hon blev mjuk. Och att Gullborg plötsligt brydde sig om henne, var också något, som kändes skönt, Gullborg var liksom så *överlägsen*. Och Lia var själv så trulsig.

— Jo tack då, sade hon.

— Å ers kunglig höghet, vilken ära! skrattade Gullborg, men utan att det lät som om hon gjorde narr, hon var bara glad.

Inne i den stuartska villan hade Lia aldrig varit. Man var alltid nyfiken på andras villor, kanske mest för att de inte voro så olika varandra till det yttre, då kunde det bli så förvånande, när man kom in till somliga.

Håkan bodde i övre våningen, sedan undrade Lia på det, då hon fick se honom. Men först fäste hon sig vid hans rum.

Det var ljust, det var det första man tänkte på. Inte ostädat, som pojkrum så ofta sågo ut, utan fint. Gula väggar och på dem hängde det tavlor, riktiga, inte urklipp ur jultidningar. För

fönstren var det nät, blåaktiga nät, det var väldigt underligt och vackert. Det låg en dager här inne som om solen alltid sken här, just nu stod den litet lågt och skickade in strålar rakt genom ena fönstret, det såg ut som om en lampa brann.

Gullborgs bror halvlåg i en lång vilstol med en filt över sig. Han var klädd i kavaj, som om han när som helst skulle kunna kasta av sig filten och stiga upp — men det var just det han inte kunde. Han kunde inte stöda på benen, det förstod Lia sedan och därför var det underligt att han bodde i övre våningen, då skulle det vara svårt för honom att komma ut... Men hon begrep att det var för att han skulle få så mycket utsikt som möjligt. Han låg vänd mot fönstret, så att han kunde se över träden och ut på deras balkong — det syntes att han nog hade det bästa rummet, det med balkong. Här var det väl han fick frisk luft, han bara rullades ut på den.

Och på balkongen var det ett stort fågelbord, kunde man kalla det, liksom ett helt litet hus med grenar lagda inuti och så en liten ho med frö i. Många villor gjorde något för fåglarna, men här gjorde man mer än på andra ställen. En itusågad kokosnöt hängde i en tallgren nära räcket,

den hängde så att håligheten vette neråt och i hålan var det talg. En pinne stack ut ur talgen, där kunde en fågel sitta och äta. Det fanns mer att se, men nu hälsade Håkan på henne — hon hade inte kunnat låta vara att se sig omkring ett tag, innan hon vände sig till den sjuka gossen.

— Se där har vi den berömda Lia! sade han.

Då måste hon gå fram och hälsa.

— Ja, sade Gullborg, här har du henne. Jag har släpat henne hit vid håret, kan du veta. Nu måste vi göra så att hon kommer igen och inte vill rymma så fort hon kan. Nu ska ni få te, små raringar!

Varpå Gullborg gick sin väg med en nick.

Någon liten raring var då inte Håkan. Han var tvärtom stor, lång över filten, han var äldre än både Gurra och Erik, trodde Lia. Han hade ett par mörkblå ögon, gränslöst vackra, som lågo djupt och hade breda bryn, som skuggade dem. Och ett brunt, uppstruket hår och axelbred var han. Han såg bra ut, på ett annat sätt än Erik, lugnare och säkrare, han hade också den där överlägsenheten som Gullborg och som inte retade en.

Lia räckte fram handen, han tryckte den på ett kort och rejält sätt.

— Vill du slå dig ner, sade han. Det är snällt av dig att vilja komma hit! Jag har varit nyfiken på dig, kan jag tala om.

Lia tänkte att det var hon som skulle vara tacksam att få komma in i detta vackra rum, där det var mycket litet saker, men alla saker voro något att se på.

Det gjorde henne orolig, det där att han sade att han varit nyfiken på henne, men hon hade inte hunnit höra det förr än flera sekunder sedan han sagt det. Men det visste hon ju förut, alla talade om henne, hon var ökänd, det hade redan den där damen sagt. Hon teg, hon visste inte vad hon skulle svara.

— Gullborg har sagt mig att du är den enda flickan i hela kvarteret, som det är någon ruter i, fortfor han. Fast fjär är du så det förslår! Våldigt stram liten flicka!

Att han kallade henne »liten flicka» gjorde ingenting. Han var ju säkert nästan aderton år. Och så sade han det så vänligt och smålog inne i sina vackra ögon.

Lia teg fortfarande och lät ögonen vandra runt.

— Tycker du redan att det är tråkigt? sade han och grep hennes hand. Vad ska jag då säga?

Hon vände förskräckt ansiktet till honom.

— O jag tycker det är — förtjusande, sade hon och rodnade. Här är så — stilla, så vackert. Jag skulle inte alls tycka illa om att vara i ett sådant här rum hela dagarna.

— Nå det kan ha sina sidor! sade han och skrattade.

Lia blev ännu rödare, hon dabbade sig. Han måste ha det förfärligt — och det satt hon och påminde honom om.

— Jag menar, sade hon, och nu ville hon verkligen säga något riktigt till honom, att du har det så ordnat här att du måste kunna känna mycket, du kan vara ifred och tänka dig in i allting, och ingen kan förstås bråka med dig och du kan läsa hur mycket du vill...

— Lilla Lia, sade han, tror du det kan uppväga att jag inte får gå ut? Att jag inte får simma? Att jag inte bara kan resa mig och gå, när jag vill? Du förstår, sade han i gladare ton, att man är aldrig nöjd! Du kan göra mycket, som jag inte kan, och du tycker att jag har det bättre än du. Men nu ska vi inte tala om mig. Brukar du läsa? Titta på mina böcker om det är någon du vill låna. Hur är det fatt med dig? Jag trodde att

du skulle vända upp och ned på allting, då du kom. Men i stället sitter du och ser moloken ut. Flyg ut, lilla Lia, du ska inte sitta här och tynga ned dig. Jag är glad att jag fick se dig!

— Jag vill mycket gärna vara här, sade Lia och såg bort. Hon fick tårar i ögonen och det ville hon inte visa.

Han tittade litet på henne, men så sade han, som för att byta om ämne:

— Spelar du någonting? Schack, halma? Gullborg har spelat halma med mig tills vi precis vet hur den andra ska flytta, då går det inte, då kan man lika gärna spela med sig själv... Å, han sträckte upp armarna, om jag kunde få något att göra! Något som inte är läsa!

— Du kanske tycker det är dumt, sade Lia tveksamt, hon var så besynnerligt tafatt här inne. Men det finns något...

— Ut med det! Du lägger mig på halster! Men jag känner på mig att det var i en lycklig stund Gullborg var intelligent nog att släpa dig hit vid håret, du nöbbedda barn!

— Man kan göra ett slags mattor, sade Lia och svalde, rädd att han skulle brista i gapskratt. Min

mamma gör det, hon har ingen vävstol, utan har mattan i knät. Man knyter över en kavel...

— Mattor? Riktiga mattor! Men det är ju genialiskt. Gullborg, ropade han och så grep han efter en liten käpp, som hörde till en stor rund skål, som stod på ett stativ vid sjukstolen. Den där skålen var en av alla de där sakerna Lia aldrig hade sett förut. Håkan slog med staven på skålen och det klang som en stor klocka. Det var något av detsamma som då smeden slog på städet, fast mildare och mjukare, det hördes så länge, långa dallringar, som blev allt svagare... Det var underbart.

I detsamma kom Gullborg med en tebricka.

— Väsna lagom! sade hon, förgås ni av te-hunger? Jag har köpt kakor i stan i dag. Tror du mamma kommer ner?

— Gullborg, vet du vad Liabarnet säger? Att jag ska knyta en matta. Är det inte kvickt påhittat? Varför har du inte kommit på något sådant? Lovad vare den stund då den ystra Lia trädde innanför våra dörrar!

Nu började Lia vänja sig, hon tinade upp. Här i huset hade man inte hört något om henne, eller också, och det var ännu bättre, brydde man sig

inte om det. Här tycktes man leva i en värld för sig, som man inte anade innanför staketet. Teet var det godaste hon druckit — eller rättare ätit, ty det var en hel tallrik med goda kakor och så var det rostat bröd och sylt. Att få sitta och äta sylt med sked var tjusande.

Det hördes steg i trappan, det var tydligen deras mor.

— Mamma målar, sade Gullborg förklarande. vi har ett rum på vinden där håller hon till, fjärran från vimlets yra.

Nu kom fru Stuart. Hon var lång och rufsig, håret stod krusigt åt alla håll, hon var klädd i en målarblus, kunde Lia förstå att det var, en halvlång grå tingest med ett par stora fläckar på. Färg förstås, men i alla fall fläckar!

Lia reste sig och neg, fru Stuart tog henne förstrött i hand.

— Det är Lia Norrman, sade Gullborg. Vakna lilla älskling! Vi har främmande och vi dricker te!

Fru Stuart tycktes verkligen bli mera på det klara med var hon var, hon såg omigen på Lia och skrattade.

— Jag är lite disträ, förlåt, sade hon. Men mina barn lagar att det inte får räcka länge. Var bor du, lilla vän?

— Usch nej, mamma, det är ingen liten vän, sade Gullborg. Det är en riktigt bussig flicka, som bor ett par villor härifrån...

— Och vet du, fru Stuart, sade nu Håkan, detta barn som trätt inom våra dörrar, kommer med ett praktiskt budskap till mig, som aldrig skulle ha kunnat se dagen i din burriga hjärna.

Hans mor strök honom småleende över håret, och han tog hennes hand och kysste den. Så räckte hon Lia andra handen.

— Du är alltid välkommen, sade hon enkelt. Mig stör du inte, jag lever uppe på vinden, då jag målar, mina barn överser med att jag är en slarvig och dålig husmor. Gullborg är den som sköter allting i den vägen, hon sätter mig i gång då det behövs... Så du förstår att här kan du känna dig som hemma.

Hon drack sitt te litet hastigt, så gick hon upp till sin ateljé:

— Jag har en smula dager kvar, som jag vill ta vara på, så adjö med er, sade hon och nickade.

Nej, res dig inte och nig nu igen, hon slog skratande och avvärjande med händerna.

— Sedan ska du se mitt rum, sade Gullborg, men doppa kära du, alla kakorna måste ätas upp!

De gingo in i Gullborgs rum. Det var ljusblått, lika fint blått som Håkans var gult. I Gullborgs rum voro dörrar och fönsterposter i stället svagt gula, hon hade kretong på stolarna och på en söt liten soffa. Och ett par tavlor på väggarna och en säng, som såg ut som om den vore av guld.

— Men det är mässing, sade Gullborg. Fast inte den där vanliga, utan på ett annat sätt. Mamma tycker om att göra experiment, vi var först rädda att det skulle se ut som om jag bodde i svenska flaggan, men det ljusblå och gula, men du ser att det inte är så, eller vad tycker du?

Nej, Lia hade inte kommit på den tanken.

— En annan gång kan du få gå upp på mammas ateljé, fortfor Gullborg, men där är bara en röra med dukar, som står i travar vid väggarna. Fast det kunde vara lustigt för dig att se en målarateljé. Säg, sade hon i lägre ton, vad tycker du om Håkan?

— O, sade Lia och hennes ton var allvarsam och innerlig, jag tycker *mycket* om honom.

— Det var roligt. Han är prima, må du tro. Litet längre fram ska han få gå igenom en särskild kur, något serum eller vad det är. Han fick barnförklamation förra året, det var förfärligt. Men han har tagit det så storartat. Nu ska mamma måla ett par porträtt, som hon har beställning på och sedan ska det där försöket göras, de är inte riktigt säkra på det ännu. Så du kan förstå att vi går i en spänning, fast vi försöker att inte låtsas om det. Alla tre går vi på helspänn. Och nu var jag så glad att du ville komma in. Alla pojkar är så oroliga, jag bjöd Gurra och Jonas hit en gång, men Gurra bara pratade sport och Jonas satt och flinade på sitt konstiga sätt. Jag tycker inte om Jonas, det säger jag uppriktigt. Men det kanske jag inte borde säga! tillade hon hastigt. Han hör ju till ditt gäng. Flåt, om jag sa något galet! Titta här ska du se...

Men Lia tittade inte. Gullborg vände på huvudet, då upptäckte hon att Lia grät.

Det hade blivit för mycket för henne. Att vara här var så skönt, hon hade aldrig känt det så lugnt, jo, hemma, då hon var alldeles i fred, men nu var där ingen ro alls. Här kände hon sig som om hon kunde gå och komma som hon ville — och

så trodde Gullborg att hon var vän med Jonas och hon visste ingenting. När alla tre Stuarts fick veta om badet och Kurt och att hon var vulgär... ja, då skulle det gå sönder, då skulle de inte ta emot henne som om de hade känt henne i åratal, inte känt henne utanför staketet, utan innanför.

— Men söta, vad är det? sade Gullborg. Hon var inte så förskräckt som hon kunnat bli, hon hade ju bett Lia komma in och velat vara vänlig mot henne för att hon sett så ledsen ut i spårvagnen. Jag såg att du inte var glad. Kan du inte tala om det?

Hon drog Lia med sig till den lilla soffan. Men Lia skakade på huvudet och slet sig lös.

— Det är ingenting, sade hon. Jag måste gå hem, jag anar inte vad klockan är.

Hon snyftade och letade efter en näsduk, men hittade ingen och allt häftigare grät hon. Hon måste snyta sig, hon ville torka tårarna som runo så att hon var genomvåt i hela ansiktet — — — Gullborg drog ut en låda i sin gula byrå och tog fram en stor, ren näsduk.

— Ta den här, jag kan få igen den nästa gång du kommer. Du kan gärna tala om för mig vad

det är, Lia! Men om du inte vill, så ska jag inte bråka med dig. Här har du vatten...

Gullborg kysste henne och drog henne till sig. Lias gråt saktade av, hon skämdes och var glad att ingen sett det mer än Gullborg. Nu måste hon hem, att komma för sent i dag vore för mycket av ledsamheter...

— Gå in och säg adjö åt Håkan, annars blir han så besviken. Han ser inte att du har gråtit, det begriper inte en pojke. Kan inte du och jag gå på bio — i morgon? Vi ringer!

Då Lia kom in till Håkan var hon lugnare, hon gick fram och tog hans utsträckta hand.

— Adjö Lialill, sade han. Och kom ihåg, att om du sviker mig med mattan, så ligger här en slagen hjälte, som skall hata alla flickor för din skull! Bed Gullborg hjälpa dig med att köpa den och allt det där... Du har mitt förstånd och min ro och mitt humör i dina små bläckiga händer, Lialill.

Lia kom inte för sent. Hon var tyst under midagen, då Ebba var där ville hon inte berätta om allt vad som hänt. Ebba skulle inte få gå dit och göra sig intressant och sitta och vara som en ädel Florence Nightingale bredvid Håkans vilstol.

På kvällen sade Lia till sin mamma:

— Mamma, tycker du att det vore dumt om — om jag kunde få en enda test av mitt hår permanentad, så att det inte hängde ner i ansiktet? Det är jämt i vägen...

— Det tycker jag vore mycket förståndigt, sade modern, utan att låtsas om att hon blev glad över att Lia ville bli annorlunda. En enda test är alldeles tillräckligt och det blir inte dyrt heller.

Lia kastade sig i moderns famn.

— O vad du är snäll, mamma! Och bry dig inte om att prata om det för pappa, säg? Han bara sitter och gör narr av en...

— Det gör han inte, men vi ska ha det för oss själva så länge. Ebba behöver inte heller veta det, fast hon märker det nog!

— Mamma, sade Lia, kan du tänka dig var jag har varit?

Och så berättade hon om den makalösa stuartska villan. Och om mattan som Håkan skulle göra. Och om fru Stuart, som var så lustigt klädd och inte brydde sig om ifall hon hade stora målarfläckar — men det hörde väl till. Och om hur vackert det var där borta...

Fru Norrman aktade sig att känna ett styng av ledsnad för att hennes Lia blev så betagen i ett främmande hem. Hon förstod att Lia just nu hade det litet trassligt inombords.

NIONDE KAPITLET.

Fru Norrman hade dåligt samvete.

Det hade börjat sticka henne på senare tid — hon levde inte alls tillsammans med sin familj. Hon lagade mat åt den och städade åt den, men hon hann knappt titta på den. Hon syltade och saftade, alla vinbär som skulle tas tillvara, alla äpplen som skulle mosas, alla lingon! Men med lingon var det lätt, de skulle röras, man behövde inte stå i köket och skumma och lyfta de tunga syltgrytorna och koka flaskor och så hinna laga mat dessemellan och så vara varm och trött och bara längta att få sitta i en mörk biosalong. Lingon kunde röras i sällskap. Men det här går inte an, tänkte hon. Jag sitter aldrig tillsammans med dem, och om jag gör det, så antingen gäspar jag eller tänker på att mina fötter värker för att jag står så mycket. Lia har mist sitt bråkiga sätt. Jag undrar ändå om jag inte tyckte mer om det än det hon har nu?

Och så hade Lia fått en krets som hon trivdes i, kanske bättre än hemma. Där var det taggen satt, fast fru Norrman inte ville erkänna det riktigt. En sådan fru som målar, tänkte hon, hon bryr sig inte om att sylta. Det är ingen sak då!

Så att då ryan var i ordninggjord och Lia varit där igen och lärt Håkan knyta, bad fru Norrman Lia om hjälp med att röra lingen. Lia var inte särskilt hågad, men naturligtvis satte hon sig vid salsbordet, hon skulle ju »hjälpa till». Och det var märkvärdigt vad Gullborg hann med av sysslor i sitt hem och hur lätt hon tog det! Som hon ville Lia vara, så där flott och säker.

— Vet du vad, Lia, sade modern, vi ska ta och ställa till en trevlig bjudning på din födelsedag! Jag har tänkt att vi skulle hänga kulörta lyktor ute på tomten och så skulle vi ha uppdukat bål och...

— Jag vill inte ha någon bjudning!

Fru Norrman såg upp, Lia däremot tittade ned i den stora bruna krukan, där hon rörde runt i en röd skummig massa.

— Vad nu då? Förra året var vi hos moster Elin, då kunde vi ingenting göra. I år hade jag tänkt att du skulle få ta hem dina kamrater...

— Ja men det vill jag inte. Snälla mamma, bråka inte om det. Det behöver inte göras något alls...

— Det låter inte så vänligt, Lia, sade fru Norrman efter en paus. Jag menar väl. Du går så ensam, har jag tyckt, och nu när skolan börjat, vore det så lämpligt att samla klassen... Gullborg skulle förstås vara med och Erik.

— Det är mycket snällt, mamma, men — det skulle inte bli roligt, vet du. Jag är aldrig nere vid smedjan nu, om du tror det, och att be Gullborg då Håkan inte kan vara med, det är ingen idé.

— Men ta det mindre då, bara pojkarna?

— Nej, sade Lia och rörde så att håret flaxade. Snälla mamma, jag vill inte. Det är så bra som det är.

Det blev tyst en stund. Fru Norrman satt och undrade hur hon skulle kunna få reda på vad det var som gjort Lia så annorlunda. Hade det varit förra året, hade Lia slagit armarna om henne vid tanken på att få bjuda hela klassen utan åtskillnad, hon hade visat sig glad, som hon gjort för ett par dagar sedan, då det var fråga om hårtesten. Den kunde inte få sin böjning förr än på

lördag, då skolan slutade tidigare och en sådan där våg tog lång tid.

— Det var synd, sade fru Norrman. Det är ju långt dit, kanske du ändrar dig. *Mig* skulle det göra en glädje, så du behöver inte tro att det är besvär!

Hon tittade på Lia och smålog. Det gick inte så fort att lära känna sin familj, då man kommit bort ifrån den, man fick ha tålmod.

— Vi skulle till och med bjuda Kurt, sade hon, hon kunde inte släppa ämnet. En försoningsfest och du skulle ha ny klänning. Resadagrön hade jag tänkt, med Kristinakrage. Ditt hår skulle bli precis som Greta Garbos.

Nu teg hon. Hon lät Greta Garbo sjunka ned, Kurt också.

Och Greta Garbo sjönk verkligen, dalade sakta ned i Lias sinne och blev liggande där som något lent. Grön klänning och vit styv krage. Då skulle man kunna gå omkring alldeles stilla, oåtkomlig, som den där Margareta von Heland, som satt sig upp på hästen och inte hade någon stans att sätta i väg.

— Menar du att jag inte skulle få klänningen

ifall det inte blev någon bjudning? sade Lia nere i bunken.

— Jo visst, den kan vi sätta i gång med genast. Du behöver en ny skolklänning, jag har haft så mycket att ta vara på att jag inte hunnit se på hur du såg ut. Om vi möts i morgon efter skolan så kan vi köpa tyg, vill du det? Så köper jag litet färdig mat, för en gångs skull. Vill du det?

— Ja tack mamma, sade Lia och äntligen fick modern se hennes ansikte upplyft över lingonen.

— — —

— Jag tycker det är skamligt av dig att lappa till en fjärdeklassist på det där sättet, sade Gullborg, då hon fick reda på vad Eyvor sagt åt Lia på måndagen. Hon är hemskt ledsen för det och du borde vara litet vänlig mot henne!

— Skulle jag kanske gå och be om förlåtelse, sade Eyvor. Snälla Lia förlåt mig för att jag sagt rent ut vad vi allihop tänker! Du har också sagt om henne att hon bär sig ohyfsat åt!

— Jag erkänner att jag har berättat att hon räckt ut tungan åt mig, sade Gullborg ärligt. Men hon är ju så mycket yngre än vi, två hela klasser under oss! Det gör en kolossal skillnad, det måste

ni medge. Bara på en sommar blir man annorlunda.

— Det har Gullborg rätt i, sade Ellen. Att hålla på och bråka med småflickorna är under vår värdighet. Och det är inte heller *snällt*. Jag har föresatt mig att de tre år jag har kvar till vi går ut åttan ska jag vara, ja, mycket hyggligare, tänka mig mera för och så där.

— Det ska bli intressant att se, föll Eyvors bästa vän in. Börja du så får vi se hur det tar sig ut, så kanske vi följer efter när vi har fått ett smakprov! Det skadade inte alls att Lia fick sig en körare, hon har gått och trott att hon skulle få skrika och väsnas och härja som hon behagade. För att man går i småklasserna är man väl inte tabu. Förresten, pojkflickor är det vulgäraste *jag* vet.

— Därför att händelsevis inga pojkar går kvar i vår klass. Det finns dom som går och hänger efter kadetter och studenter och låter bjuda sig på bio och går och röker i smyg och låter permanenta sina ögonhår! sade Gullborg. Skillnaden är minimal, ska jag säga dig!

Så där delade sig flickorna i två partier om Lia, det gällde till slut mycket mera än det fatala

ordet. Det gällde det där som Gullborg sagt: att man kan ändra sig bara på en sommar. En del av flickorna kommo tillbaka efter lovet som helt andra än då de slutat på våren. Ett par hade varit på Rügen under sommaren, de kommo hem mycket mer överlägsna, de hade träffat utlänningar och fått dansa oerhört, blonda svenska flickor gjorde väldig succès på Rügen. Andra hade haft en misslyckad sommar, de började se med förakt på dans. Andra visste att de snart skulle sluta skolan, det var inte alla som kunde gå ut åttan, de måste tänka på vad de skulle bli. Det delade sig för många av dem under en sommar, för andra stod det stilla, de kommo tillbaka alldeles som förut. Och de som stått stilla kunde då inte förlika sig med dem som blivit ändrade, och så blev också det en orsak till mycket prat och diskuterande. Så att hösten var alltid en livlig tid utanför timmarna. Innanför timmarna var det svårt att komma sig i gång, allt vad de upplevat satt kvar, de hade inte kommit i vanan att ta lektionerna som det viktigaste. Hur man var och vad man sade och vad alla andra sade, var något man tänkte mycket mera på, därför kom detta med Lia som något de alla kastade sig över

för att få mäta sig med varandra och få prata med varandra — som de inte gjort på tre månader.

Gullborg förstod nu varför Lia brustit i gråt. Hon förstod också mycket väl varför Eyvor sagt som hon gjort, fastän det var högmodigt och ovänligt av henne. Att stallgården blivit portförbjuden blev också bekant, det var inte alls alla som tyckt om att gå in där, tvärtom, många tyckte att gården var ruffig och kunde inte fatta att där var trevligt. Men att en hel avdelning i ens skola blir förbjuden en sak är förnedrande — och det var Lias fel att förbudet kommit.

Men varför hade Lia ställt till ett sådant bråk på stallgården?

Det fick man ingen förklaring på. Gullborg kände sig som om hon velat ta sig an Lia, det hade hon ju förresten redan börjat med. De voro så nära grannar och Gullborg hade hemma fått vanan att ta hand om saker och så var det det, att Håkan trivdes så bra med henne. Hon ville inte att man skulle fjäsa med henne, och hon var inte orolig — inte nu i alla fall. Hon passade så lustigt bra inne hos Håkan, det var mycket det där att hon tyckte det var så vackert hos dem. Så fort hon bara kom in, blev hon mera stilla och

såg så nöjd ut. Om det inte lät tillgjort, skulle man säga att hon såg lycklig ut, fick ett ljus över ansiktet, som det stod i berättelser. Att hon gråtit den där gången, det var något som lossnade. Gullborg förstod att om hon vantrivts, hade hon hållit sig karsk, nu trivdes hon, och då släppte det strama och morska sitt tag.

Hon frågade under en rast Gurra:

— Vad hade ni för er på gården som det blev sånt skvaller om?

— Ä, det minns jag inte, sade Gurra. Ni flickor för alltid väsen om saker som vi inte tycker är något. Det var en råtta.

— Släppte ni den på henne?

— Neej, sade Gurra, vi ville inte alls retas med henne. Den hade fallit ned i ett rör...

— Fallit sa du? Kan du inte säga hur det var?

— Inte ska man hålla på och sörma om det där hela sitt liv, sade Gurra och svängde om på klacken.

Det var nog bra att inte vara pratsam, men det kunde bli för mycket av det med. Fråga Ralf kom Gullborg inte att tänka på, Jonas kunde man inte tala med, eftersom han var partisk.

— Jag känner att det är något orättvist i det

här, sade hon till Håkan. Det ser ut som en småsak, men du vet att små saker ibland kan vara så ettriga att de ställer till stora saker.

Ja, tänkte Håkan. Om det var baciller, som ställt till att han var sjuk, så kunde man sannerligen säga att små saker kunde vara ettriga!

— Vi ska laga att hon kommer hit ännu oftare, svarade han. Det är så komiskt, alla som bor här är så utan syskon. Det finns inga syskon i familjerna nu för tiden. Mamma har fem bröder! Och faster Emilia har fyra systrar och tre bröder! Då gick allting mycket lättare, då hann man inte gruffa om allting. Vad nu Lia beträffar, så går hon och larvar och tänker på sig själv, och det kan aldrig vara bra...

— Vad talar ni om? sade modern som plötsligt uppenbarade sig. Hon kom ned från sin kula, då det stod stilla för henne, och hon inte hade någon inspiration. Men ibland kunde hon arbeta i timmar, stiga upp klockan fem och glömma mat och dryck.

— Vi talar om att vi borde ha varit åtta syskon, lilla älskling, sade Gullborg. Du har bedragit oss på sex stycken. Tänk så härligt vi skulle ha, om det myllrade några stycken här! Om det satt en

i en hög stol och sade da da och kastade koppar i golvet, och en låg i en vagn och skrek för att man inte kom och bytte på den och en just lärde sig gå och stoppade dina penslar i munnen...

— Du menar tydligen trillingar? Det låter som om de var av samma ålder allihop, sade modern. Det brukar annars vara litet skillnad. Ja, tillade hon och såg drömmande ut, det var en härlig tid då du låg och skrek för att man inte bytt på dig...

Hon sade det på allvar, försjunken i glada minnen. Gullborg blev litet förlägen, hon hade nästan glömt att hon någon gång varit så ovärlig. Håkan skrattade åt henne.

— Och så talar vi om Lia, sade han. Vad tycker du om henne, mamma?

— Mycket bra. Allra mest därför att hon nog inte får det så lätt i livet. Hon hör till den sorten som *känner*.

— Utmärkt, tänk vad mamma är duktig då hon sänker sig ned till våra regioner! Då kommer du som en vishetens gudinna och slungar ut ett omdöme, och så flyger du upp igen!

— Det hade jag nu inte tänkt. Jag hade trott att man kunde få litet te och så ville jag stanna här nere och titta på den där mattan, sade mo-

dern. Ni ska inte tro att jag är så gudalik att jag inte kan vara besvärlig!

— Du är så hemskt söt! sade Gullborg och slog armarna om henne.

TIONDE KAPITLET.

Hela veckan gick och på måndag kom Lia till skolan som en ny Lia. Åter en måndag, inte mer än en vecka hade gått sedan den förra, som var så »blå», så otäck att komma igenom. (De hade läst i engelskan att engelsmännen sade blå om något som var tråkigt). Men den här måndagen var en spännande, rolig dag.

Lia kom i god tid, hon var så generad, att hon redan krupit i sin rad till bönen, före de allra flesta. Men de sågo henne... under bönen var det man upptäckte, om någon hade något nytt på sig.

Och Lia hade ny klänning, en grön en, hög i halsen med flotta knappar och hon hade en vit, styv krage, som ingen hade hunnit skaffa sig! Både Eyvor och hennes bästa vän hade sett den sorten i affärerna, den hade växt upp som svamp i de stora varuhusens fönster, därför att det varit en Garbopremiär och alla ville ha Garbokragar. Och så kommer lilla Lia i fjärde och stoltserar före någon annan med en urjätte krage. Och så

var det något med hennes hår. Det låg som silke, slätt och ändå böjt, i en stor mjuk böjning på ena sidan... Hon såg faktiskt ut som på en tavla. Inte en sådan där gammaldags en, där de hade lockar och band, utan kolossalt modärn.

— Varför är du så där fin? sade Netta, som för en gångs skull var i skolan på en måndag.

— Fin? Jag? Tycker du? sade Lia nonchalant. Å, för ingenting. Det är min födelsedag om ett par veckor, jag har fått en av presenterna litet förr.

— Är det din födelsedag? Ska du ha nån bjudning då?

— Vet inte, mamma sade att jag får om jag vill. Men jag vet inte om jag bryr mig om det.

— Jaså, sade Netta osäkert. Hon var inte ovän med Lia, stackars lilla Netta hann aldrig komma med i de vanliga gruffen och försoningarna. Jag har aldrig varit i en villa. Det skulle vara hemskt roligt att bli bjuden till en villa.

Tydligare kunde man inte säga det, Lia tittade på henne, där hon stod så beskedlig och hängde vid Lia med ögonen. Kanske Netta inte hade så roligt? De brydde sig så litet om henne, för att hon jämt var frånvarande.

— Ja, om jag ska ha en bjudning, så kommer du förstås med. Jag får be hela klassen.

— O tack! sade Netta, utan att märka att hon skulle komma med i slumpen. O tack, vad det ska bli förtjusande!

— Men jag har ju inte... sade Lia. Så ringde det och hon hann inte stäcka Nettas förväntningar.

Under första timmen kastade Jonas en väl tuggad papperskula på henne. Hon bara vände på huvudet och såg kallt på honom med uppdragna ögonbryn. Hade det varit bara för fjorton dagar sedan hade hon räckt ut tungan åt honom. Nu grinade han generat, han föll lika platt till marken som den våta kulan föll obeaktad i golv.

Lia njöt. Så skulle det vara! Att hon inte förstått det förut! Jonas menade nog att kulan skulle vara början till en försoning, ett bindestreck mellan dem. De hade inte växlat ett ord sedan förra måndagen.

Hon hade två fickor i sin gröna klänning, på rasten gick hon av och an med händerna i dem, bara de fickorna gjorde att hon kände sig mera säker och mindre ensam. Men numera hade hon också alltid Gullborg, som var ännu bättre än fickor. Gullborg nickade åt henne och den där över-

lägsenheten var totalt borta. Den kanske inte hade funnits så mycket som Lia trott. Men hur som helst, nu var det alltid ett samförstånd mellan dem, Gullborg kunde hojta tvärs över gården:

— Kommer du in i dag? Håkan har lånat en bok, som han vill visa dig!

Och Lia svarade, med hjärtat uppfyllt av stolthet:

— Tja, det kan jag välän göra.

Så där i förbigående, som om det inte var märkvärdigt alls.

Då de skulle gå in, kom Ava:

— Ska du ha en bjudning? Hela klassen?

— Jag får se, sade Lia.

— Då är jag vän med dig! sade Ava på skämt. Men hon ville på allvar vara vän med Lia, hon bjöd henne på valnötskarameller, som fyllde hela munnen.

Nu tycktes Lia bli tvungen att ha den där bjudningen!

Då skolan var slut för den dagen kom Gurra:

— Var haru hållit hus hela veckan? Skynda dig, så får vi sällskap.

— Jag ska inte ta samma vagn som du, sade

Lia i mycket jämn och lugn ton, som om det bara var en bagatell.

— Ska du inte... Varför det? Vad har det blivit åt dig? Sen vi var och bada har du blivit så mallig så man kan inte vara i samma rum som du. Bara för att du tog och hämta opp den där grabben ur spat.

Lia stirrade på honom. Det var som om hon inte hörde rätt. För det första tyckte hon att Gurras sätt att tala med ens blev så jollrigt. Håkan talade som en vuxen människa, det var redigare. Han talade som alla andra, varför skulle man egentligen säga en massa ord, som de vuxna aldrig använde? Och så detta — att hon var viktig! Hade de inte sett hur ledsen hon varit? Hade Gurra inte begripit *ett dugg*? Hur hon tyckt att de svikit henne, när hon blev illa utsatt vid badstranden, hur hon tydligt sett att de vänt bort huvudena och lämnat henne att gå hem ensam och klara sig ensam. Hur de inte sagt ett ord åt Jonas. Var pojkar *så dumma*?

Men inte alla pojkar. Och Ralf var egentligen väldigt rar, han hade inte varit med i något av alltihop, han var så rejäl att han inte märkt att det hade varit något tråkigt. Fast det var ju heller

inte så bra. Det var inte mycket hjälp man hade att vänta av pojkar, ifall man var ledsen. Av somliga pojkar.

— Du påminner mig om en visa jag hörde när jag var liten, sade Lia till sist. En som Sven Scholander sjöng, man fick gå på en sån där daltig afton, då en snäll farbror sjöng för en rad ungar. Och jag var med och visan handlade om en docka som hade sågspån i sig. Och hon hade så ont i sitt sågspån. Det kommer man att tänka på, då man hör dig.

Och så svängde hon om på klacken med händerna i fickorna och hjärtat svällande av en underlig befrielse.

— Lia ska ha en stor bjudning på sin födelsedag! sade Ava åt Jonas. Hon får bjuda hela klassen. Jag längtar väldigt efter något gott, glace och sådant.

— — —

Men det var ändå inte riktigt bra. All triumf, all vänlighet som plötsligt sken mot Lia, allt intresse och hennes egen stolta hållning... Det var inte bra ändå. Eyvor hade varit lika föraktfull och *det där ordet* fanns kvar.

Nu hade hon fått för vana att gå in till Stuarts då hon kom hem på middagarna. Fru Norrman var litet orolig för det, Lia kunde trötta ut dem. Men som fru Stuart tycktes vara så mycket för sig själv, gjorde det kanske inte så mycket. I dag gick Lia in, som vanligt, hon hade ett behov av det. Håkan sade ingenting om hennes krage eller hår, förstås. Men han hälsade på henne på ett bättre sätt. Hur hon än sett ut, så hade han räckt fram handen och genast börjat tala med henne om sådant som var viktigt.

— Vet du, jag tror att färg betyder mer än man vet, sade han. Det här rummet har solfärg, för att jag inte ska ligga och inbilla mig att jag är olycklig. Men ändå mera av färg har betydelse, liksom. Som nu det att jag håller på med färg i mattan. Mamma skulle väl skratta ut mig, om jag jämförde det med hennes palett — du ska gå dit upp en dag och titta, det är roligt må du tro! Det ligger något i att dra ut två röda ändar och inte svarta...

— Ja, sade Lia och undrade vad han tyckte om grönt.

— Grönt är lugnt, sade han med detsamma, man känner sig belåten med grönt. Det är som

ord förresten, sade han försiktigt. Han hade hela dagen legat och räknat ut hur han skulle komma fram till ord. Somliga ord gör en ledsen, andra betyder inte så mycket som man tror. När jag var liten trodde jag alltid att ljum betydde kall, det var konstigt. För nu tycker jag att ljum låter ljumt!

— Somliga namn låter vackra, sade Lia. Gullborg och Genoveva. Men somliga namn passar inte på den som har dem.

— Nej, fortfor Håkan, som ville ha sin väg av samtalet, det är också med det som med ord. Elak kan vara något som inte alls är så dåligt, det kan mera betyda kvick, eller också kan man säga det på skämt. Det säger nog ni flickor »o vad du är elak!» och då menar ni inte elak.

— Inte säger man så, skrattade Lia. Det låter förfärligt bakom.

— Jaså, förlåt då! Men elak kan i alla fall betyda något ganska piggt. Och en elak människa kan vara både bra och snäll i grund och botten.

— Ja men då är hon inte elak.

Nu tyckte Håkan att de aldrig kommo till saken. Så han sade:

— I fjärde vet ni förstås inte vad en hel massa ord betyder ännu, så som man använder dem ute i livet. När mamma var ung var hon nästan rödhårig, det har blekts nu, och då sade folk om henne att hon såg ut som en »äventyrerska», som man läser om i böcker. Hon var ledsen över det, har hon talat om. Tills hon begrep att folk sa så för att de tyckte att hon var intressant och att de inte kunde rå på henne.

Lia tyckte alltid att det var roligt då ens mamma berättade om hur det varit i hennes barndom, till exempel att fru Norrman och moster Elin slagits som flickor, riktigt flugit i luven på varandra. Och nu fanns det mera av den sorten.

— Det var väl för att hon hade lockigt hår, sade hon.

— Ser man på, lilla Lia har läst romaner! Vad säger du om vulgär då?

Lia blev långsamt röd. Rodnaden steg och steg och tycktes aldrig vilja stanna. Hon stirrade på Håkan, men han såg oberörd ut — han bet omärkligt ihop tänderna för att kunna bevara sin vardagliga min. Han ville inte skrämma Lia att rusa på dörren.

— Nå, sade han, vad säger du om det ordet?

— Att — — att det är nedrigt, elakt... otäckt.

— Ja där ser du. Ni små fjärdeklassister går omkring som smultronblommor... Det finns folk som sjunger och spelar, sångerskor och skådespelerskor, förstår lilla Lia, som man kan säga är vulgära, men som är styva i sin sak och har hjärtat på rätta stället och som är kvicka och intelligenta och allt vad du vill!

Han andades ut, nu voro de över det farliga stället.

— Men — dåliga är de väl ändå?

— Dåliga, vad säger hon, Lialill? Tror du att Lotta Svärd var dålig? Det var allt en bra människa det, och nog var hon vulgär, så där som små salongnippor skulle ha tyckt. Förresten kan folk inte skilja på saker och ting. Om man har rättskänsla, så tycker folk att man är bråkig och då säger de vulgär, för att det går så lätt att säga.

Han undvek att se på Lia, som ännu inte hämtat sig.

— Om din mamma hade — om Gullborg hade... jag trodde att det var något rysligt, hackade hon.

— Men det är det intel! Det »beror sig på», som somliga säger. Man ska inte förväxla en rättmätig vrede med att vara vulgär. Det finns ju folk

som inte skulle vilja smutsa sina vita handskar för att rädda en gråsparv, sådant är vulgärt! Men det var fasligt vad jag predikar, ska vi be Gullborg om litet saft före maten? Jag är faktiskt hes!

Men Lia reste sig för att gå. Håkan såg på henne, hon var så ljus att hon strålade. Lilla Lia, tänkte han, att man kan göra en liten flicka glad, fast man sitter fastkedjad i en stol!

ELFTE KAPITLET.

— Mamma, jag tror att jag ska be så mycket att få ha den där bjudningen! sade Lia, så fort hon hunnit inom dörren.

— Nå, det var då roligt! Det ska vara mycket enkelt, kom ihåg det! Men vi ska beställa glace i alla fall. Ebba ska resa.

— Oh, ska Ebba resa!

— Fy skam, Lia, du måste behärska din glädje! Jag riktigt skäms över dig.

— Det är inte för det jag är glad, inte helt och hållet i alla fall, sade Lia överdådigt. Jag är glad ändå, tralalala. Jaså Ebba ska resa, hur så då?

— Hon ska fara till England och förkovra sig i språket. Moster och morbror har träffat en familj, som tar henne till sig och lär henne språket mot att hon ser till deras lilla gosse. Jag kan inte neka till att det är en lättnad. Stackars Ebba har inte alls haft roligt hos oss.

— Du tycker det ska göra henne nytta att komma bort, och du har inte alls kunnat klara henne, och du tycker inte alls att det har varit roligt att ha henne i köket. Jag ser tvärsigenom dig!

Lia kastade sig i famnen på sin mor så plötsligt att modern höll på att falla baklänges.

— Vad ska vi ha mera på min födelsedag! O mamma, min klänning var underbar, hela skolan tittade på mig och Eyvor *fnös*, så avundsjuk var hon.

— Det var ju en upplyftande effekt, smålog modern. Om den nu kunde göra dig litet resonligare mot Ebba, så skulle jag tycka att mödan hade lönat sig tusenfalt. Men vänta, stå stilla, kjolen hänger litet i ena sidan...

— Nej du får inte plocka på mig, det är det värsta jag vet! Slipper jag byta i dag, mamma, bara för i dag? Får jag gå med den hela kvällen?

Det fick hon och efter middagen och disken gick Lia ut och vandrade på vägen med händerna i sina fickor. Och hennes fötter styrde på egen hand stegen till smedjan.

I dag stod hon som Ebba och trippade på trös-

keln, rädd att solka sin vita krage. Dörren var som en ram omkring henne, kragen och håret lyste i dunklet, då och då flammade det upp av elden och Lias hår glänste.

— Titta på fröken, sade smeden. Det var snällt av henne att komma och säga adjö.

— Adjö?

— Ja nu är det slut här. Nu ska det byggas på den här kanten så nu får man knalla sig i väg.

— Äh, sade Lia långdraget. Hon såg sig om efter Erik. Här kom han med en box kol.

— Tjänare, sade han. Han gick vårdslöst förbi henne, nästan knuffades.

— Att ni ska flytta, sade Lia, så gräsligt tråkigt. Vart då?

— Sjåpa dig inte. Du tycker inte det är tråkigt för ett öre. Erik mätte henne uppifrån och ned. Är det för att du har blivit så där gentil, som du är för snobbig att komma hit? Då kan du lika gärna gå mesamma, jag har att göra.

Vad pojkar voro konstiga och ingenting att rätta sig efter!

— Nä vet du vad! sade Lia med bestämd röst,

du är då så orättvis satt! Absolut orättvis! Jag ska säga dig en sak, jag har varit *ledsen*, riktigt ledsen, för att du inte brydde dig om mig, så fort som Ebba kom här och fjädrade sig. Har du glömt det? Nu ska hon resa, kan jag tala om.

— Din kusin? Det var väl ingenting. Hon är större än du och är rädd för sot och sånt. Och så får du ju aldrig sitta bak på hojen, men det fick hon. Det är skojigare att åka när man är två, sen gör det ungefär detsamma vem som är med. Det kan inte den begripa som inte nånsin kört någonting.

— Nej det kan så vara, sade Lia undfallande. Erik var allt litet svekfull mot Ebba, men han hade väl kommit underfund med att hon bara tog till honom för att hon hade tråkigt. Om han inte brydde sig om vem som satt bakpå, så brydde hon sig å sin sida inte om vem som körde, bara hon fick åka. Så de kunde ta varandra i hand.

— Jag ska ha en bjudning, sade hon, du är mycket välkommen.

— Tack ska du ha, men jag kommer inte.

Lia förstod varför. Han kände sig inte nog fint klädd. Kanske bara för att hon kom här för att visa sin hårlänk, som såg så prydlig ut.

— Alla pojkarna kommer. Och så en som du inte känner, sade hon, han är lam, han sitter i en stol. Jag skulle vilja att han kom med, men det måste vara någon som bär honom ut och in i hans stol. Och du som är så *väldigt* stark kanske skulle kunna... Och du vet ju att vi vill ha dig ändå. Pappa bråkar inte alls mera för att jag går till smedjan.

Erik svarade inte.

— Då går jag väl då, sade Lia finurligt. Adjö.

Hon räckte fram handen. Erik tog den och så gnuggade han hennes knogar igen, som på det gamla sättet, och såg henne stint i ögonen. Lia mötte hans blick och bemödade sig att inte förändra en min. Men o vad det gjorde ont den här gången! Nu hade hon ju ingen träning alls! Och till sist kommo tårarna henne i ögonen, det värkte redan så att hon skulle vilja skrika.

Erik såg det, trots mörkret, och släppte hastigt hennes hand.

— Gjorde jag illa dig? sade han. Jag klämde inte hårdare än vanligt... Du blir väl inte ledsen?

Lia svalde, så ont det gjorde!

— Ledsen blir jag inte, sade hon. Hör du, vart ska ni flytta? Så hemskt tråkigt att inte ha smedjan mer...

— Här kan man i alla fall inte vara hela sitt liv, sade Erik och kastade en blick in åt faderns rygg, som tycktes röra sig i skuggorna. Jag ska gå på Borgarskolan och så ska jag lära mig flygmekanik.

— Det var bra, sade Lia, då vill jag sitta bak! I en flygmaskin!

De skrattade båda, det lättade.

— Kommer du på min bjudning då, säg?

— Ja, jag får se...

— Det kan du väl göra. Gurra kommer, och Ralf och klassen... och Jonas, tillade hon tveksamt.

— Den! Bjuder du honom?

— Han hör ju till klassen. Det vore rysligt att utesluta honom — fast jag vet inte...

— Jag skulle inte göra det, men flickor är så feiga. Som han har burit sig åt mot dig, så kan du väl inte bjuda honom!

— Vad vet du om det? sade Lia och fick hjärtklappning.

Nu ropade smeden, Erik svarade att han skulle komma genast.

— Jag såg att han knuffa i den lilla grabben, sade han. Jag kom ner för att bada, jag stod uppe på höjden du vet, i tallbacken. Han gjorde det med flit, det är jag säker på.

— Men varför *sa* du ingenting?

— Det var ingenting att bråka om, ingen brydde sig väl om att den där lilla kraken tjöt. Det hände ju ingenting.

— Men den där damen! Och Kurts mamma ringde hem och grälade, och mamma och hon blev osams, och mamma sa, att jag skulle slippa gå dit och tala om att jag inte hade gjort det...

— Då så, sade Erik, hade jag vetat det, så. Jag tänkte att du klarade upp saken själv. De hör ju till ditt gäng, som du gått och dragit med hela sommaren. Jag träffar ingen av er när skolan har börjat... Ja nu kommer jag! ropade han inåt. Kommer du ner i morgon?

— Ja, men säg Erik, ropade Lia, ty nu dånade ett ljuvligt, härligt hammarslag, kan du inte komma hem och tala om för min mamma hur det var?

— Jag ska ge Jonas smörj, det ska jag! sade han och försvann i det svarta.

Lia gick därifrån, nu var plötsligt allt så klart och lätt. Nu ville hon ha sin bjudning, nu ville hon vara med hela klassen och Håkan måste komma med — och Erik förstås!

TOLFTE KAPITLET.

Vem skulle Lia tala med?

Ty nu var hennes hjärta så fullt, att hon måste tala rent ut och få råd. Inte skvallra, men få reda i allting och få rättfärdiga sig och liksom börja på nytt, ifrån alla de här dumma sakerna. Modern borde ju vara närmast till det. Men mamma hade jämt så mycket att göra (fru Norrman hade blivit bra ledsen om hon vetat att Lia tänkte så, men känt att det låg något i det, i alla fall.) Fru Stuart? Nej, hon hade ingen aning om någonting, då skulle man börja från början. Håkan hade hon talat så mycket med, tyckte hon, hon drog sig för att gå dit med allting. *Loppan!* Fröken Lobenius, att hon inte tänkt på det genast! Det var den rätta. För det var inte skvaller att försvara sig. Hon kunde be Loppan inte säga ett ord. Och så ville hon ha klart för sig, om hon skulle bjuda Jonas eller utesluta Jonas. Att inte bjuda honom vore en prickning. Men att ha honom hemma, när han burit sig så åt och inte

ärligt bett henne om förlåtelse... Kunde aldrig en pojke be om förlåtelse? Varför skulle pojkar inte vara som andra? Alltid skulle de gå fria från en massa saker, som ansågs naturliga för en flicka.

Lia sov på saken och på morgonen stod det fast, hon ville tala med Loppan. Mest för att rädda sin födelsedag. För den ville hon ha så att de skulle komma ihåg den och tala om den och tycka att den hade varit förtjusande. För nu tyckte hon att hon kunde möta vem som helst — och när nu mamma hade den idén. Av sig själv skulle hon inte kommit på något så stort. Men att ha en bjudning skulle vara att bli lika ny som den gröna klänningen, lika fullvuxen. Nära på fullvuxen. Hon kände sig mycket äldre än i våras. Hon var inte mera något småbarn. Nästa år skulle hon fylla femton, det var en stor vändpunkt, hade Gullborg sagt. Då var den här födelsedagen en liten vändpunkt. Så var det också en annan sak. Klassföreståndarinnan hade alltid ett samkväm, kallade hon det, då terminen nyss hade börjat. Hela klassen var hos henne och man fick saft och gotter och man pratade och skulle ha det naturligt. Ett sådant samkväm

kunde Lia helt enkelt inte vara med om, ifall hon inte först fått tala om hur det var med stallgården.

— Nå Lia, sade fröken Lobenius, då Lia bett att få tala med henne och stod framför henne i lärarinnornas eget rum. Vad har du att säga?

— Jag vill förklara för fröken varför jag flög på Jonas på stallgården.

— Det kunde du ha förklarat med detsamma. Vad är det nu som hänt? Varför ska den saken rivas upp? Är ni inte sams ännu?

— Nej, fast det är inte för det. Det är en annan sak... som kom före. Men fröken skulle vara snäll och inte säga något. Jag menar inte att skvallra. Men det har varit så orättvist.

— Får jag nu höra det, så ska jag själv avgöra hur jag bör bete mig. Sätt dig.

Lia satte sig och berättade. Alltihop, dissekeringen och allt det som sedan följde, fast naturligtvis inte vad som hände vid badstranden. Fröken Lobenius hörde på med orörligt ansikte, men hon såg inte ond eller försmädlig ut heller. Det var bra med henne, hon gjorde aldrig narr av en, hon var sträng, men det tyckte man egentli-

gen om. När hon var rättvis och aldrig skratade åt en.

Då Lia slutat satt hon tyst ett ögonblick och lekte med en papperskniv.

— Lia, sade hon så, det gläder mig att jag fick höra det här. Det är det med er, att ni ofta tiger med det viktigaste. Då går man i blindo. Nu är allt det här ju bagateller, men det har lett till något, som inte är en småsak. Du har gått och burit på en orättvisa ensam — men du har dig själv att skylla till en del. Du har stött ifrån dig en del av dina kamrater genom att vara viktig och karsk. Det där lät Lia gå ut genom andra örat. Det har inte varit orätt, men du vet att det finns ett ordspråk: som man ropar i skogen får man svar. Det är bekvämt att gå och slänga och välja sitt umgänge som man bäst tycker att det passar — du har inte sökt Netta eller Ava, som också hör till klassen. En klass ska hålla ihop, man ska söka finna det bästa hos alla sina kamrater. Men nu ska vi ha den här saken ur världen. Vad vi ska göra med Jonas vet jag inte riktigt, jag får väl tala med rektorn...

— O nej, sade Lia. Snälla fröken...!

— Det var fullt av Jonas att inte ta på sig sin

andel av bråket, sade fröken. Vi måste försöka tala Jonas tillrätta på något sätt. Med hårda medel kommer man aldrig långt. Han är kvarsitare, det har nog plågat honom, ser du. Och då har han kommit på sned. Jag ska gå till stallgården och tala med dem. Jag skulle ha gjort som du, om jag sett vad du såg, det kan jag berätta dig! Då är du väl nöjd?

Lia neg sig ut, hon var nöjd. Hon litade på att hon inte skulle ha ansetts ställa sig in, det kunde det väl aldrig ha sett ut som?

Då skolan för dagen var slut och de gjorde sig i ordning att rusa ut, gick hon fram till Jonas och sade, fort så att det inte skulle höras av de andra:

— Nu vet jag att du skuffade i Kurt. Det var någon som såg det. Förut bara visste jag det av mig själv, nu vet jag det riktigt.

Jonas tittade på henne, han blev grönaktig.

— Det är inte sant, sade han osäkert. Det — — det råkade sig så. Jag gjorde det inte med flit! Jag gjorde det inte med flit! sade han högre, nästan som om han skrek det. Om du går hem och talar om det för pappa så — — då kommer jag aldrig hem mer!

— Men Jonas då, sade Lia, vad tror du? Din pappa har jag aldrig tänkt på. Vad ska *jag* säga, som blev utpekad för hela badstranden?

— Men du visste att du inte hade gjort det, sade Jonas.

— Du är feg! sade Lia föraktfullt. Men jag ska inte säga ett ord, det kan du väl begripa.

— Lovar du det? Lova det! Han nästan snyftade.

Han måste ha en sträng pappa. Lia veznade, hon tänkte på hur Gurra och de andra sågo så mycket tryggare ut än Jonas.

— Jag tar dig i hand på det! sade hon. Men du kanske får litet puckel av den som såg det, det kan jag inte hjälpa.

— Det gör ingenting, bara ni inte går till pappa och skvallrar, sade Jonas. Han är så rasande för att jag sitter kvar...

— Kan du inte läsa opp dig i vinter? På jullovet?

— Om nån ville läsa med mig. Ensam kan jag inte. Och jag kan inte be pappa om ett öre...

Bilden av Håkan steg upp för Lia. Mer än en matta kunde Håkan inte knyta.

— Jag vet någon jag ska fråga, han gör det för

ingenting, sade hon. Jag vet inte om han vill, förstår du, men han är väldigt hygglig. Som en pojke ska vara, bussig och stilig och allting.

— Vad står ni och viskar om! Det var Gurra. Är du lika mallig fortfarande eller vill ers nåd göra sällskap?

— Ja, jag följer gärna med, sade Lia. Men Jonas sade otydligt och litet snörvlande att han hade ett ärende...

På spårvagnen sålde Gurra sitt kortfodral åt Lia för fem öre, då kände hon att de började komma in i gamla gängor igen.

— — —

Eftersom Lias födelsedag skulle slås ihop med en avskedsfest för Ebba, gjordes det litet mer tillrustningar än annars. Fru Norrman stod i köket av hjärtans lust, sedan skulle hon ta köket lättare och samvaron med man och barn allvarigare, lovade hon sig. Hon gjorde ett kakkbak, som varade i dagarna tre, så kokades det knäck och kola, och Ebba hjälpte till med att karamellera druvor och apelsinklyftor.

— Lilla moster, sade Ebba en dag, kan vi inte få vara utklädda?

Kanske det inte vore så dumt, tänkte fru Norr-

man, då var man med ens inne i samvaron, annars är den första timmen mycket mattsam på en bjudning.

— Vi gör så, sade hon, att vi lägger in i ert rum allt vad vi kan avvara av grejor. Så slipper gästerna besvära sig med att komma hit i kostymering och så blir det rättvist, lika paltigt alltihop!

Det gillades och på soffan och bordet lades flera rullar silkespapper i olika färger, en del mössor och hattar, en sportpäls, herr Norrmans gamla frack, ett par urblekta draperier, som fru Norrman tog ned från vinden, ett par lakan — stadvända — en ahlarock, ett sängöverkast och litet annat i samma stil. Lia och Ebba skulle vara klädda från början, det gällde att hitta på något som var festligt, utan att bli finare än de andras. Ebba gjorde sig till spanjorska med en toreadorhatt av svart papper, som inköpts, en vacker sjal hade fru Norrman i sina gömmor:

— Den får du vara rädd om, sade hon. Och så får du göra dig skön i ansiktet, det har du nog ingenting emot? Jag har varit ett blindstyre, men den här gången har du giltiga skäl att slå oss alla med häpnad!

— Lilla moster då! kuttrade Ebba, som för

resten var glad över festen och hjälpsam och på tio ställen på en gång.

Lia var — Garbo. Helt enkelt. En lång klänning av ett par sammetsgardiner och sitt hår som det var och en toppig hatt och höga manschetter och lösa ögonfransar. Bara herr Norrman såg henne skrattade han så att han hoppade, han tog sig en titt då och då för att få sig denna nyttiga motion.

Kulörta lyktor hängde bland träden utanför, det var praktfullt. Ett bord med så kallade förfriskningar stod vid väggen i matsalen, alla godsakerna, lingondricka, två stora skålar med fruktsallad. På motsatta sidan dukades det fram smörgåsar, som de arbetat med i timmar, för de voro vackra som de tavlor fru Stuart målade och godare.

Fru Stuart var med. Hon hade bjudit sig själv, allt vad hon hörde om festen lockade henne, så, att hon ringde till Norrmans och presenterade sig och bad att få hjälpa till mot att få bli bjuden!

Och hon kunde hjälpa till! Hon målade valvbågar på papp, hon målade fönster och riddare och jungfrur, hon gjorde källaren till en borg, där ställde de ett bord på bockar, dit ned kunde man gå då och då för att svalka sig, det var högst

överbaskande att ha denna högtidliga tillflykt, där de alla togo sig utomordentligt bra ut.

Själv var hon klädd som en florentinsk äldre herre, en gammal pälsmössa på huvudet och sin målarblus och knäbyxor, som hon åstadkommit, ingen visste hur, och en vid, kort kappa över blusen, hon var precis som en tavla. Fru Norrman hade kommit underfund med att hon också måste göra något, hon blev majorskan på Ekeby i den ut-och-in-vända sportpälsen. Varmt var det, men härligt. Gråa stripor hade hon av garn, hon blev så varm av att vara så äkta, att hon måste tillbringa största delen av kvällen nere i källarborgen.

Håkan hade med nöje kommit med.

— Sätt mig någonstans i en soffa, om det finns, sade han, så är jag inte i vägen. Ni kan göra mig till persisk shah, så dekorerar jag mitt hörn.

Erik bar honom. Då Lia varit hemma hos Sturarts för att bjuda dem alla tre och föreslå att Erik skulle hjälpa till, hade hon också talat om Jonas' kvarsittning. Hon hade bett Gullborg föra fram det — hon var förlägen att be Håkan om något så mycket som att läsa med en främmande pojke.

— Vi gör det båda. Kom, sade Gullborg. Du är väl inte rädd för Håkan. Du har då satt så mycket liv i det här huset, att det är som om vi sovit hittills.

Vilket ju var en överdrift. Med fru Stuart sov man inte. Medan Lia satt och sökte förklara för Håkan att hon trodde att Jonas pappa var mycket häftig och att Jonas inte hade så roligt hemma, ropade fru Stuart:

— Var är min ostbit? Jag tyckte att jag lade den i hallen...

— Lilla älskling, ropade Gullborg, kan du inte hålla en ostbit i hand tills du ska ha den? Har du lagt den på din palett?

— Nej, svarade fru Stuart fullt allvarsamt, du kan väl förstå att jag inte tog den med mig upp på ateljén.

Lia var numera rätt van vid Stuarts, men den här gången begrep hon inte. Då förklarade Gullborg och förklaringen var mycket enkel, som förklaringar ofta bli: det hade varit en hög kant på osten, som de skurit av till det sedvanliga eftermiddagsteet, fru Stuart tog biten för att lägga ut åt fåglarna, det var synd att kasta bort den och talgoxarna älskade ost. Men så hade något kom-

mit emellan och hon hade lagt den ifrån sig. Så enkelt var det.

Håkan lovade att kalla fram till sig Jonas och resonera med honom om vilka ämnen det var fråga om. Litet berodde ju på den behandling Håkan skulle undergå, men alltid kunde han sätta pojken i gång.

Att de alla skulle vara utklädda var en lättnad för Erik. Han blandade bort sin blyghet under sin kostym, fru Norrman hade hjälpt honom. Han var romersk soldat, det passade han utmärkt till. Kjol slapp han, det var hjälmen som gjorde det och bensenorna av guldpaper över långbyxorna. Lia hade bett för Jonas hos Erik:

— Låtsas inte om något, är du hygglig. Då blir allt förstört!

Och Erik var så brydd för festen att han inte skulle ha haft humör nog kvar att ta Jonas i kragen. Den sortens humör!

— Kom ihåg flickor, sade fru Norrman, att Jonas ska göras särskilt fin. Annars känner han sig utstött.

Vad skulle man sätta på den smala, mörka Jonas med sin pliriga min? Han blev page. En kapp av fru Norrmans teatercape, fru Norrman

sydde litet skinn på en av sina koftor, en baret hade han med en lång fjäder, han blev överraskad, då han mötte sin bild i spegeln. Netta var blomsterflicka, det var självfallet, med kjol av silkespapper. Ava var en lärd i hög hatt och lång mantel. Fru Norrman hade gått till fru Ankar, Kurts mamma, för att bjuda honom, men egentligen för att få slut på den sista resten av bråket vid stranden.

— Vi vet vem som råkade stöta till Kurt, hade hon sagt. Jag är mycket glad att den saken är utredd. För grannsämjans skull ska jag inte vara gramse på fru Ankar för att ni varit så hård i ert omdöme om min flicka, som har lidit mer genom det här, än saken alls har varit värd. Så att om Kurt får komma, så vore vi mycket glada. Han kan utmärkt bra ha sin indiandräkt.

Fru Ankar hade tackat ja litet surt, men hon mildrades sedan, när hon fick Kurts beskrivning på hur kolossalt roligt det varit och vad alla hade varit snälla och så goda smörgåsar och en sådan påse gott han fick med sig hem. Indiandräkten var nog bra, men med tomahawken slog han sönder två glas. Som alla morsgrisar var han vild på att slåss.

Hela kvarteret var nyfiken på festen, vars lyktor förkunnade att något var i görningen. Och fram på kvällen gingo de ut — inte alla, ty Erik och fru Norrman sutto kvar hos Håkan och likaså herr Norrman, som var den enda som inte klätt ut sig — och vandrade i det milda höstvädret. Till på köpet var det månsken. Människor tittade ut genom sina grindar för att se den märkliga skaran tåga fram i det vita ljuset, sjungande till Lias ära:

»Hej vad det klingar i löven
i detta gästfria hus!
Hej vad det spelar på fioler
i detta trevliga hus!»

De gingo arm i arm i två långa rader, sången klingade som de fioler de sjöngo om. Nästan alla i villorna blevo rörda och glada, men det fanns en och annan som muttrade något om »ouppfostrade upptåg». Dit hörde den herrn som blivit så ond när Ralf haft nyspulver med sig i spårvagnen. Ralf hade bara gått fram till främre plattformen och tappat — man kan nästan kalla det att tappa, så lätt flög några korn — litet av pulvret på vägen.

Efter en stund började en och annan nysa, Lia och Gurra med förtjusning, Lia hade aldrig upplevat nyspulver förut.

— Det var Ralf! sade Gurra, titta så de gråter där utel!

Men herrn blev ond. Han tillkallade konduktören och pekade på Gurra:

— Detta är otillständigt, sade han. Sådana ska ha skolkort! Den här gossen vet vem det var!

— Nej, sade Gurra, det vet jag visst inte! Jag sa att jag *trodde*.

Konduktören aktade sig att småle och det blev ingenting. Nu satt den herrn och löste korsord, precis som han gjort i vagnen. Och så tittade han upp och ropade till sin fru:

— Det är upprörande. Jag flyttar om här inte blir lugnt! Vad är det för ord på fyra bokstäver som »förekommer ofta hos äldre»? Börjar på g och slutar på t?

Men de flesta blevo glada, fru Ankar kom ihåg sig själv, hur hon gått arm i arm med sin bästa vän på sommarnöjet och sjungit: »Hojlarila!» Det var efter en bok, Lajla, om en lappflicka, som de svärmade för på den tiden.

— När vi kommer in ska jag dansa för er! ro-

pade Ebba, som var så upplivad att hon dansade redan.

De vände om — Jonas längtade efter gott och det gjorde också lilla Netta — och så satte de på en skiva och Ebba dansade. Riktigt vackert, Håkan applåderade mest. Vilket var ganska ädelmodigt.

Då Ebba slutat och stod och flämtade i hallen för att hoppa in och tacka för applåder än en gång, gick Lia vägen förbi för att hämta upp mera lingondricka. (Det är väl, tänkte fru Norrman, att det finns mer lingon att få!)

— O vad festen är förtjusande, sade Ebba och kastade en blick i hallspegeln. Lia, du ska inte vara ledsen på mig, jag har visst varit odräglig den här tiden!

— O nej, sade Lia förläget. Hon tyckte plötsligt att Ebba var den godlyntaste människa hon träffat.

Men innan de alla skulle skiljas, måste de sitta lugna en stund. Fru Stuart tände i den öppna spisen, hon såg överklig ut, då elden tog sig och hon stod framåtlutad med den långa eldgaffeln, »tant ser ut som en häxa!» sade Kurt helt gällt.

— Vill du binda mig vid ett träd, så kan du

få, sade fru Stuart och ställde sig med händerna på ryggen vid dörrposten. Kurt var mycket morsk en lång stund, så skulle han gå hem, hans mamma ringde. De fingo prov på hans berömda tjut, men så kom han då i väg.

Nu voro de alla mera samlade. Det blev tyst en stund, så hördes en röst i halvdunklet, ty all belysning var släckt:

— Vet ni, vi borde bilda en förening, är ni med på det?

— Ja! ropade en massa röster. Vad ska den heta?

— Tänd, så man kan tala!

— Nej, vi tänder inte, sade Håkan. Vi kan tala mycket bättre i skenet från Lialills brasa. Föreningen ska heta »Bort med strunt!» Den ska gå ut på att man inte ska bry sig om småsaker, utan bara verkliga saker. Kunna skilja på strunt och verkliga saker. Är ni med på det?

— Ja, sade Ava litet blygt, hon var tacksam för att det inte var en massa vitt ljus. Vi ska göra ett tecken när vi träffas, som påminner oss om vårt föreningslöfte. Vi till exempel biter oss i tummen.

— Nä, då märks det för mycket, sade Lia. Vi tar oss i ringfingret och skakar det.

— Ja det är fint, sade Gurra och Ralf. Om det märks så tror dom bara att det värker i det. Och vem ska bli ordförande?

— Håkan förståss.

— Nej, sade Håkan, jag är en för upphöjd och vis man. Jag ska vara hedersdoktor. Ni får välja en kommitté, som kommer och avlägger rapport — och så, skyndade han sig att tillägga, samlas hela föreningen hos oss en gång i månaden.

— Är det inte litet för sällan? sade fru Stuart.

— Du ska inte vara stygg, lilla älskling! kom Gullborgs röst. Föreningen ska bara kallas för sina bokstäver, som det brukas nu, B. M. S. Och vem ska bli ordförande? Tar ni mig?

— Nej, sade Håkan, du blir klubbmästare, du ska sätta på te. Vi tar Ava.

Ava blev röd, fast det såg ingen. Hon blev så stormande glad och alla tyckte med ens att det var just den rätta, den kloka, tillbakadragna Ava.

— Nu måste vi tända så vi ser varandra, avgjorde Lia. Vi ska avlägga ett löfte och så är föreningen bildad. Vi ska ha möte en gång i veckan, Ava får bestämma var.

— Kan inte föreningen träffas hos en av medlemmarna i tur och ordning, föreslog fru Norrman. Det blir knappt mer än en gång i terminen pr man.

Lia hade gått och tryckt på ljuset, och fick se Jonas. Han skulle aldrig få ha någon hos sig och Erik kunde inte.

— Nej, sade hon, vet mamma, det blir så besvärligt. Jag föreslår att vi träffas ute, då vi åker skidor på vintern och så...

— Det ordnar sig alltid, sade Håkan. Nu avlägger vi eden, säg efter mig:

— Vi lovar och svär — alla på en gång! Jag hör röster som fattas! Om igen: vi lovar och svär att all strunt ska vara oss främmande. Såja, det lät bättre. Nu behöver ni bara gå över torget så kommer ni ihåg er ed, när ni ser tallruskorna.

— Varför det? sade Netta.

— Tallstrunt, begriperu! sade Ralf.

Och då de tagit på sig och blivit vanliga igen, samlades de i hallen i ring och sade i takt: Vi lovar och svär...

— Fast vi kunde ju kalla föreningen Tallstrunt? sade Ralf. Så vet ingen var det är? Då blir det T. S.

De hajade till först, men så skreko de alla att det var bäst.

Håkan och Erik väntade till sist, för att det inte skulle bli så bråkigt när Håkan skulle bäras ut. Och så spredo de sig till sina hem, och av dem, som lade huvudena på kudden den natten, var Ava lycklig, Lia lycklig, Ebba belåten och Erik nöjd och Jonas kände sig säkrare än han gjort på länge.

TRETTONDE KAPITLET.

Och så var det åter en måndag.

Ingen blå, utan en käck och trevlig måndag. Då de möttes, en efter en, tog de bara tag i sina ringfingrar och skakade dem, alldeles förskräckligt. Men man kunde inte tro att de värkte, för de skrattade och logo med hela ansiktet under tiden.

— Men snälla ni, sade Ava, på det här sättet kommer vi att väcka uppseende!

— Det är väl bara bra, sade Göran Fors, jag tycker om att folk ser efter mig och tänker: en sån rackarpojke! Då är dom litet rädda för en!

— Ja men det är inte meningen i det här fallet... Nej, vi måste bara nypa litet i fingret och bara *vi* ska veta vad det betyder. Att ha en hemlighet är mycket mera skoj än att folk tittar på en, sade Lia.

— Säger du ja... sade Gurra. Men, vår ordförande har rätt, kom ihåg att hon är ordförande! Tack för i lördags förresten!

Ja visst, de hade glömt att tacka. — Tack snälla du, sade Ava, tackskarruha, sade pojkarne.

— Asch, sade Lia och svängde på sig, inte ska ni gå och tacka så där. Det var ingenting...

Hon var verkligen förlägen för allt tackandet, det var inte båg. Hon kände det så ovant att man brydde sig om henne, och att hon var en medelpunkt, det var inte alls trevligt. Det hade nog varit något särskilt med det andra, i alla fall, att gå för sig själv med Gurra och Ralf och ge katten i klassen. Man var mycket fri på det sättet. Men nog var det här också roligt. Det blev mera av det, det innehöll mera. Och det kunde inte hjälpas, hon kunde aldrig mer hålla ihop med bara Gurra och Ralf — och Jonas. För det första hade hon Gullborg och Håkan, det var det som var det nya, som kändes viktigt. Och så Ava, som alltid varit snäll. Nu när Ebba for och hon blev ensam i sitt rum och kunde rå sig själv, skulle hon be Gullborg komma hem. Och Ava. Den lilla kraken Netta var förstas frånvarande i dag.

— Vill du komma hem till mig i dag? frågade Ava på sitt stillsamma sätt. Vi skulle tala om klubben, tycker jag. Bara du och jag, man måste

ordna litet i förväg, om man ska ha protokoll och så... Vi valde ingen sekreterare.

— Det får vi göra vid första sammanträdet, så har vi något att börja med. Vi kan ordna en Luciafest, en för vår egen räkning — du ska se, det blir så hemskt mycket att göra, bara man börjar så...

Det ringde och första timmen gick, Loppan tyckte att de voro ovanligt pigga i dag, ja nästan väl pigga.

— Sitt inte och vänd er om och titta på varandra, sade hon till slut. Ni har varandra under de långa, långa rasterna, de här få minuterna ska jag be att ni tittar hitåt litet!

Få minuterna, sa hon, det blev ett fnissande, men det brydde Loppan sig inte om. Hon hade nämligen menat att vara litet kvick, den allmänna livligheten hade smittat henne, och hon var ganska smickrad att hennes rolighet blev väl upptagen.

Under rasten kom det bud att rektorn ville tala med Jonas.

Han skulle vara så vänlig och stanna inne under frukosten. Jonas tittade sig omkring, vad den pojken alltid blev rädd för allting!

De samlades omkring honom. Nu då de hade en klubb, måste de hålla ihop mer än förut.

— Det där på stallgården var väl ingenting! sade Ralf. Det var ju bara Lia som gjorde väsen av det, om hon inte bråkat, hade det inte blivit något. Du har ju inte gjort något ont vettja!

— Vad är det med er? sade Gullborg, som såg den lilla gruppen.

De vände sig emot henne och ruskade i sina ringfingrar. Gullborg stirrade på dem. De stirrade tillbaka. Hade hon *glömt* klubben? Nej Gud ske lov, nu klarnade det i klumpen på henne och hon skakade allvarligt sitt finger, hon höll upp det i luften och gjorde en rundskakning överlag.

— Det är Jonas, sade Lia, han ska gå in till rektorn under frukostlovet.

— Nå än sen, har du dåligt samvete?

— Det har han jämt, sade Gurra kort.

— Men hör nu Jonas, sade Gullborg, som tyckte synd om honom, jag ska lära dig hur du ska klara honom, han är förresten inte farlig. Loppan är mycket strängare. Du ska genast be att få tala om för honom att du ska läsa upp dig på jullovet! Då blir han mjuk och glömmar vad det var han ville. Du kan förresten tåla en huns-

ning, vet jag! Varför ska du vara den enda som ingen får?

Jonas hade aldrig tänkt på att de andra också hade sina perser att gå igenom, han kände sig som på en öde ö, då det var något. Och det där med läsningen — det var en räddningsplanka. Jonas ville läsa sig upp. Håkan var lugn och såg inte ut som om han blev otålig. Hemma var det så svårt att läsa, och fråga sin pappa om en sak — det var stört omöjligt, han blev så hetsig och slog handen i bordet om man inte begrep ögonflux. Nu såg han sig om på sitt pliriga sätt, ögonen voro rödkantade, de tittade på honom med ett förakt, där det i alla fall fanns mera vänlighet och medlidande än de någonsin känt. Och det var T. S:s förtjänst. Jonas var inte dum, han fattade mycket bra, bara han fick tid på sig.

— Tack ska ni ha, sade han otydligt. Så lyfte han på huvudet och såg på dem och mötte en ring av ivriga, allvarsamma ögon, som inte voro onda på honom.

— Tror du att din bror... att han får... sade han till Gullborg. Får jag komma hem så ofta till erat?

— Det begriper du väl. Håkan bestämmer själv.

Och vi är alldeles ifred, du stör inte. Men om du inte läser över, då bryr Håkan sig inte om dig. Han är väldigt intelligent. Du kan inte få gå ut och åka skridskor och sånt på jullovet och gå och dra för ingenting. Så mycket kan jag säga dig!

Men att läsa för en pojke var inte tråkigt, det var inte alls detsamma som att läsa för en lärare. Det skulle nog gå!

— Vad tror ni han vill i alla fall? sade han.

— Antagligen säga åt dig att du ska stå för vad du gör! sade Lia. Och det kan du välän börja med?

— Han äter inte upp dig. Och låt oss inte prata mer, jag mår illa av att höra't. Tallstrunt! sade Gurra.

— Ja, ropade de, T. S.

Nu ringde det.

— Jag bjuder er alla på kondis! ropade Gullborg då de sprungo åt var sina håll. Vi träffas efter skolan, allihop. Men inte mer än två bakelser var!

Det var lovande utsikter för T. S:s klubbmästare!

Då de kommo dragande in på konditoriet, eller rättare en lunchrestaurang, som hade billiga skol-

frukostar en del av dagen och för resten lustiga bås att sitta i för den övriga delen, var det verkligen som Göran Fors sagt, som om alla skulle bli rädda för dem. Folk vände på huvudet och makade sig och såg inte alls förtjusta ut. Varför de satte upp hakorna och gingo rakt på utan att låtsas se någonting.

Mens så glömde de den okunniga hopen och skockade sig och tycktes få det urtrevligt. Först gällde det rektorn och Jonas.

— Vad sa han?

— Äsch, sade Jonas och vek undan med ögonen, det var sånt där om kamratskap och att — att stå för vad man gjorde och den rätta andan och allt det där.

— Det är inte så dumma saker, sade Gullborg strängt. Vi skulle ha bakelser, sade hon åt fröken. Strax därpå kom ett fat.

— Jo hör ni, fortfor Gullborg, då de alla tagit för sig, jag skulle hemställa till er om vi får ta in fler i T. S.? Min klass tyckte det lät förtjusandel

Men det blev litet tyst efter detta. Slutligen sade Lia:

— Men det skulle vara bara vi...

Hon menade att hon inte var pigg på att Eyvor vore med.

— Det tycker jag med, sade Ava. Det blir för...

— Dom kommer bara att peta ut oss! avgjorde Gurra. Och nu snackar vi inte mer om det. Jag röstar nej.

— Och jag med! sade de alla och publiken omkring drog ned mungiporna och anade inte att det var en viktig sak de måste tala så högt om.

— All right, sade Gullborg, då är den saken ur världen. Om det så skulle vara att *vi* bildar en klubb, efter ert exempel, för det kan ni inte hindra oss, så blir det kvistigt med mig. Jag kanske blir vald till ordförande i den nya och då kan jag inte vara klubbmästare...

— Då kan Lia bli det, sade Ralf. Hem till henne får man också komma, så det.

Lia rodnade och Gullborg fann sig. I längden vore det nog roligare att ha en egen klassklubb, tänkte Gullborg. Den skulle handla om mycket viktigare saker än att inte tala strunt.

När den frågan var ordnad, blev stämningen lättare. Nu kunde de prata fritt och det gjorde de. Men snart hade de suttit länge nog, förstadsklubbisterna måste skynda på.

— Vi måste gå, sade de. Ja, så fick man bryta upp.

— Men vet ni, sade Gullborg, jag är visserligen inte i samma klass som ni och hör inte riktigt till, jag är ju också bara tekokerska... Men i alla fall tycker ni inte att vi har det trevligt i ar? Det är en mycket bättre stämning!

Det kände de alla. De tego och lät den känslan verka. Lia var så nöjd. Det var på något sätt så skönt. Inte alls tråkigt och viktigt, tvärtom, det var lättare — det kändes varmare. Förut hade hon tyckt att det var så mycket pjoller och trassel med flickor. Men det hade då sannerligen varit trassel med pojkarna!

Och nog hade det stuckit litet i henne att både Gurra och Ralf varit så där korta och likgiltiga, då det gällde. Pojkar var alltid så där. Man kunde i alla fall inte tala med dem...

Utom med Håkan. Men han var ingen pojke. Och Erik var bra. Och Gurra och Ralf med, bra var de nog. Men det *var* tommare än att vara med alla sina kamrater.

Det gick en flicka förbi, en åtta. Hon var så fin att se på i ansiktet att de ofrivilligt vände sig

efter henne. Ögonhåren voro så långa och svarta, munnen så röd, näsan så vit...

— Så fånigt, sade Ava. Så där törs hon inte vara i skolan, men så fort hon kommer ut så...

— Ja, men det går över. Bara det blir omodärnt så, sade Gullborg. Om det blev modärnt att gå med eskimåhår, så skulle hon se ut som en eskimå! Ni vet ju hur eskimåflickorna får sitt hår rakt? Inte? Ja, det kan jag inte tala om när man äter. Men det kan ni läsa hos Nansen. Där står det. Det brukas så där! Och så, kom ihåg: T. S.!

Det var så sant! Intet strunt skulle de betunga sig med, bara saker som det var något med.

— Hör ni ni, sade Ava, tycker ni inte att klubben är härlig?

Den var härlig, jättehärlig, skön att ha att längta efter. Tänk, förra terminen hade man ingenting sådant. Nu hade man massor att tänka på, riktiga och allvarliga saker. Och så hade de Jonas, som de skulle klara. Och då kom han tillbaka i sin gamla klass, kanske han trivdes bättre där. Han hade nog velat göra sig viktig hos dem också, det hade misslyckats, men i alla fall.

Då de skildes skakade de ringfinger mycket

lagom, inte så att det såg ut som om det värkte, utan som ett hemligt tecken.

De glömde att tacka för bakelserna. Men det var egentligen Gullborgs klubbmästarplikt, så de kände sig inte så betungade. Skulle man ha avgift i klubben?

Allt det där fick man resonera om sedan. Lia skulle inte glömma att dra fram det hos Ava i kväll. Hon tog fram en penna och skrev upp det redan i spårvagnen.

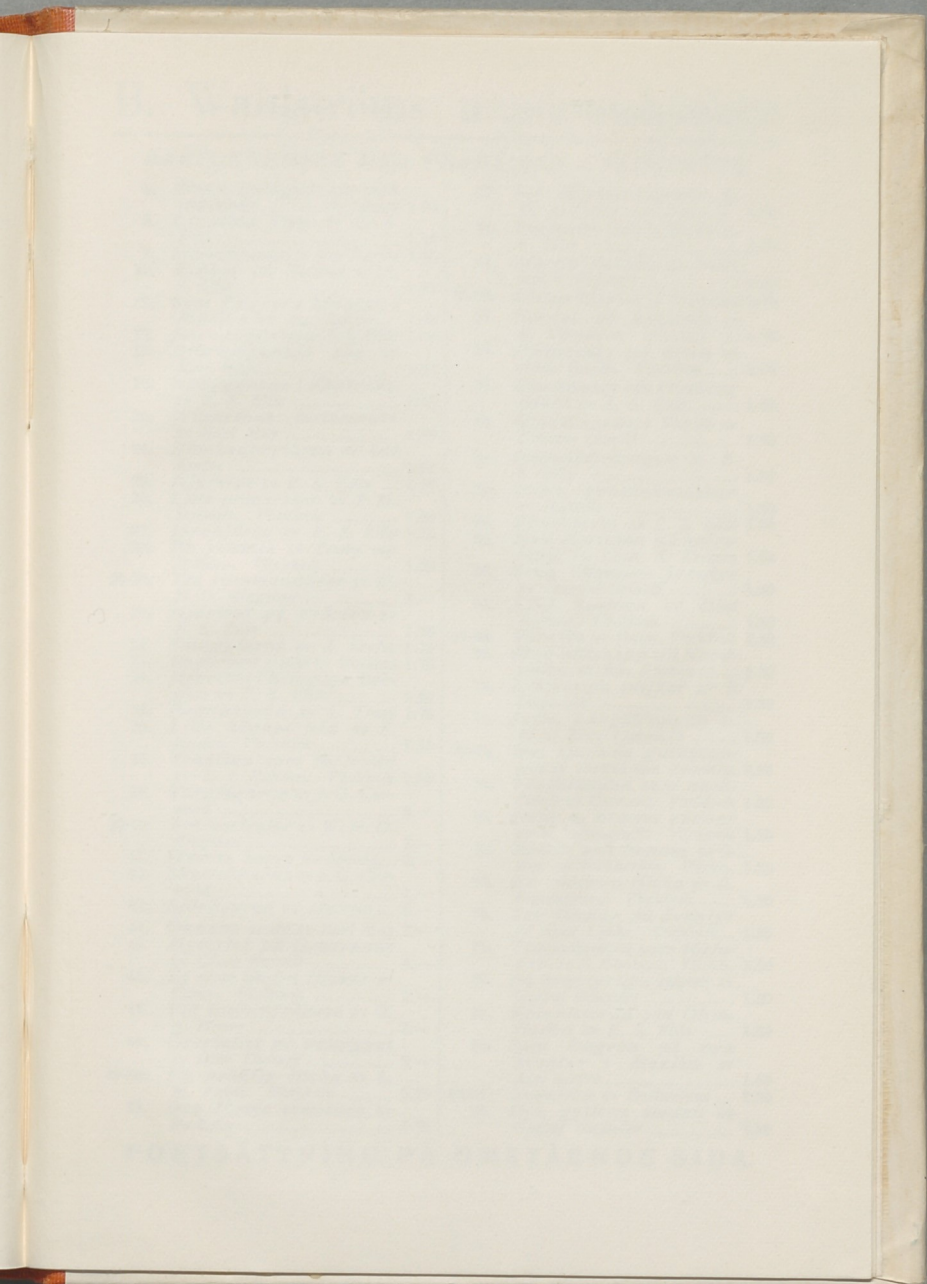
— Vad gör du? sade Ralf.

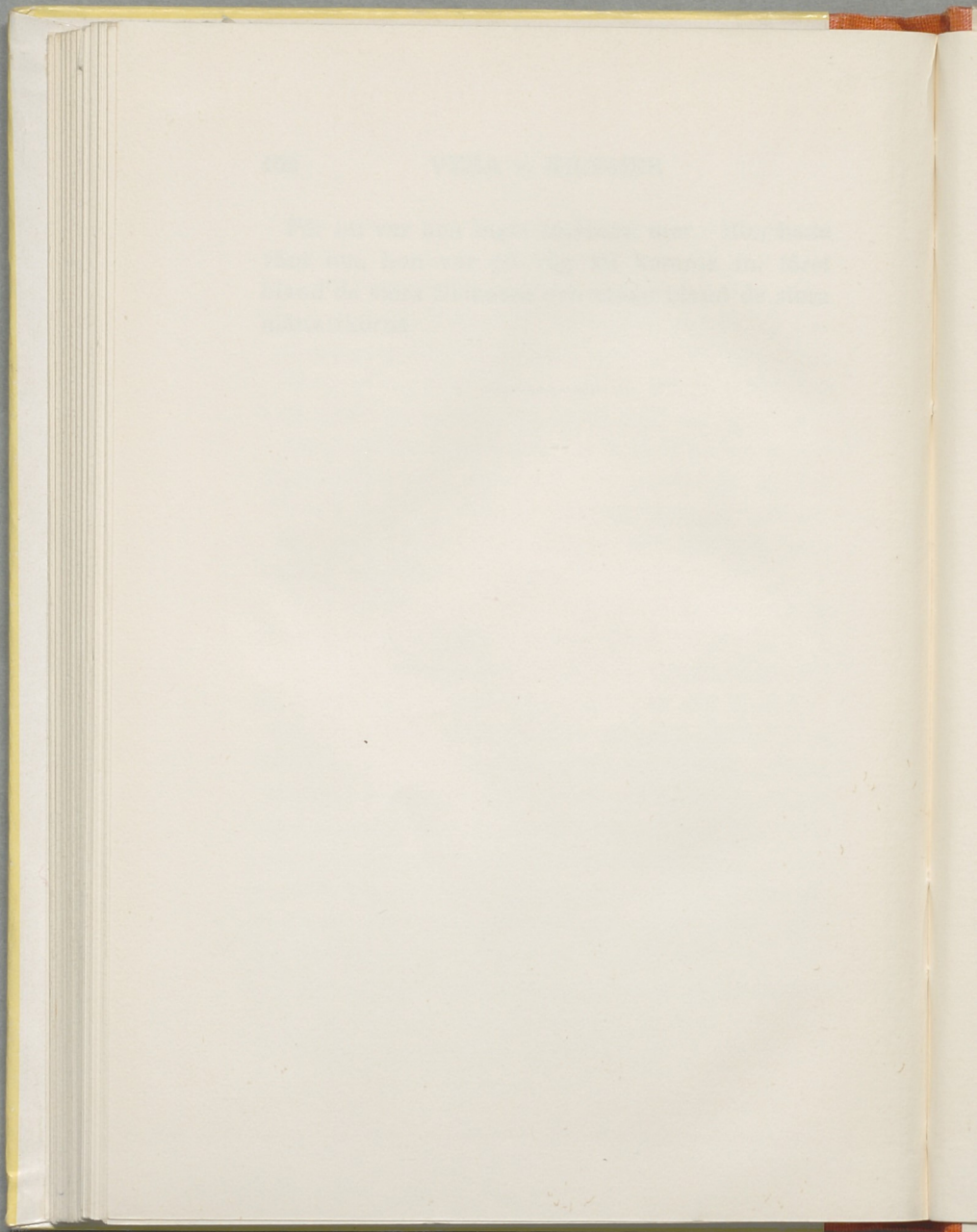
— Å ingenting, litet klubbsaker, det får ni tids nog veta, sade Lia.

Hon var inte så efterhängsen mer, pojkarna tittade på henne som om de haft respekt för henne.

Och då Lia gick hem till villan, var hon så glad och belåten som hon inte varit på länge. Nu skulle hon hjälpa Ebba packa. Det var inte för det hon var glad, ånej, Ebba var rätt hygglig. Utan det var för att hela livet stod framför henne på ett annat sätt. Det var inte bara så att hon längtade till jul. Hon såg längre, hela läsåret och nästa och nästa. Alla kamraterna, de voro ett nu. Hon såg så långt att hon undrade vad hon skulle bli, då hon var riktigt vuxen.

För nu var hon inget småbarn mer. Hon hade vänt om, hon var på väg att komma in, först bland de stora flickorna och sedan bland de stora människorna.

B. Wahlströms ungdomsböcker

KARTONNERADE MED FRAMSIDAN I FÄRGTRYCK

4.	<i>Bland guldgrävare och indianer</i> av G. A. Henty	1.50	52.	<i>S:t Markus-Lejonet</i> av G. A. Henty	1.75
6.	<i>Ljudlösa steg</i> av E. S. Ellis	1.50	53.	<i>Indianer och vita</i> av E. S. Ellis	1.75
7.	<i>Silverormen</i> av Axel Kerfve	1.50	54.	<i>Martin Forster</i> av Friedrich J. Pajeken	1.75
10.	<i>Spöket på floden</i> av E. S. Ellis	1.50	55-56.	<i>Pieter Maritz</i> av Niemann	2.75
12.	<i>Sam Engrens äventyr i Mexiko</i> av Axel Kerfve	1.50	57.	<i>Barnen på Böljenäs</i> av K. Wenström	Flickbok ... 1.75
13.	<i>Jetro Juggens</i> av E. S. Ellis	1.50	58.	<i>Prinsessan på årtan</i> av Anna Bjerke	Flickbok ... 1.75
17.	<i>Björnjägarens son</i> av Karl May	1.50	59.	<i>Blockhuset vid Hocking River</i> av E. S. Ellis	1.50
19.	<i>Nybyggarna i Kentucky</i> av E. S. Ellis	1.50	60.	<i>Guldsökarna i Texas</i> av Gunnar Örnulf	1.50
20.	<i>Winnetous testamente</i> av Karl May	1.50	61.	<i>Indianhövdingen</i> av E. S. Ellis	1.50
24.	<i>Blockadbrytaren</i> av Axel Kerfve	1.50	62.	<i>Gabu, grottmänniskan</i> av Radscha	1.50
25.	<i>Hjortfot</i> av E. S. Ellis	1.50	63.	<i>Rödskjorta</i> av E. S. Ellis	1.50
26.	<i>Lilla prinsessan</i> av F. H. Burnett	Flickbok ... 1.50	64.	<i>Med rödskind på krigssträt</i> av Chas. R. Kenyon	1.50
27.	<i>Järnhjärta</i> av E. S. Ellis	1.75	65.	<i>Sven Vågmans äventyr</i> av Gunnar Örnulf	1.50
28.	<i>En yrhätta</i> av Emmy von Rohden	Flickbok ... 1.50	66.	<i>Lilla kusinen</i> av Ethel Turner	Flickbok ... 1.50
29-30.	<i>Tre kommandörer</i> av W. H. G. Kingston	3.—	67-68.	<i>Värnlös</i> av Malot	Flickbok 2.50
31.	<i>Hjortfot på Prärien</i> av E. S. Ellis	1.50	69.	<i>Med luftskepp till Nordpolen</i> av Roy Rockwood	1.50
32.	<i>Smugglarna</i> av A. Kerfve	1.75	70.	<i>Klämmiga pojkar</i> av E. Lieberath	1.50
33.	<i>Kaparens guld</i> av Wilkins	1.75	71.	<i>Julle, Långstroppen o. vi</i> av Ebbe Lieberath	1.50
34.	<i>Hjortfot i Klippiga Bergen</i> av E. S. Ellis	1.50	72-73.	<i>Det sjunkna guldskeppet</i> av Hanns von Zobeltitz	2.50
35.	<i>Regnbågsön</i> av L. Tracy	1.75	74.	<i>Trollsländan som backfisch</i> av Clément	Flickbok 1.50
36.	<i>Lilla hennes nåd</i> av E. Jepsen	Flickbok ... 1.50	75.	<i>Nelly o. hennes vänner</i> av v. Vietinghoff	Flickbok 1.50
37.	<i>Yrhättan som förlovad</i> av E. v. Rohden	Flickbok 1.50	76.	<i>Bessie och hennes bröder</i> av Habberton	Flickb. 1.50
38.	<i>Vargjägarna</i> av J. O. Curwood	2.—	77.	<i>En modern flicka</i> av A. Baadsgaard	Flickbok 1.50
39-40.	<i>Tre amiraler</i> av W. H. G. Kingston	3.—	78.	<i>Tre flickor på äventyr</i> av Anne Lykke	Flickbok... 1.50
41.	<i>Havets herre</i> av Strang	2.—	79.	<i>Trollsländan som förlovad</i> av B. Clément	Flickb. 1.50
42.	<i>Skattsökarna</i> av J. O. Curwood	2.—	80.	<i>På äventyrliga stigar</i> av Gustaf Bolinder	1.50
43.	<i>Sjörövaren</i> av Marryat	2.—	81.	<i>Kolonisterna vid Ohiofloden</i> av E. S. Ellis	1.50
44.	<i>Öknens ande</i> av Karl May	2.—	82.	<i>Sam Engren på nya äventyr i Mexiko</i> av Axel Kerfve	1.50
45.	<i>Myteriet på Grosvenor</i> av Clark Russell	2.—	83-84.	<i>Korallön</i> av Ballantyne	2.50
46.	<i>Ej som andra flickor</i> av Carey	Flickbok 2.—	85.	<i>Den gyllene staden</i> av Gustaf Bolinder	1.50
47.	<i>Vid indiagränsen</i> av G. A. Henty	2.—			
48.	<i>Överfallet på nybygget</i> av Olov Thomas	2.—			
49-50.	<i>En praktig flicka</i> av L. M. Alcott	Flickbok 2.75			
51.	<i>Den förste svensken</i> av Radscha	1.75			

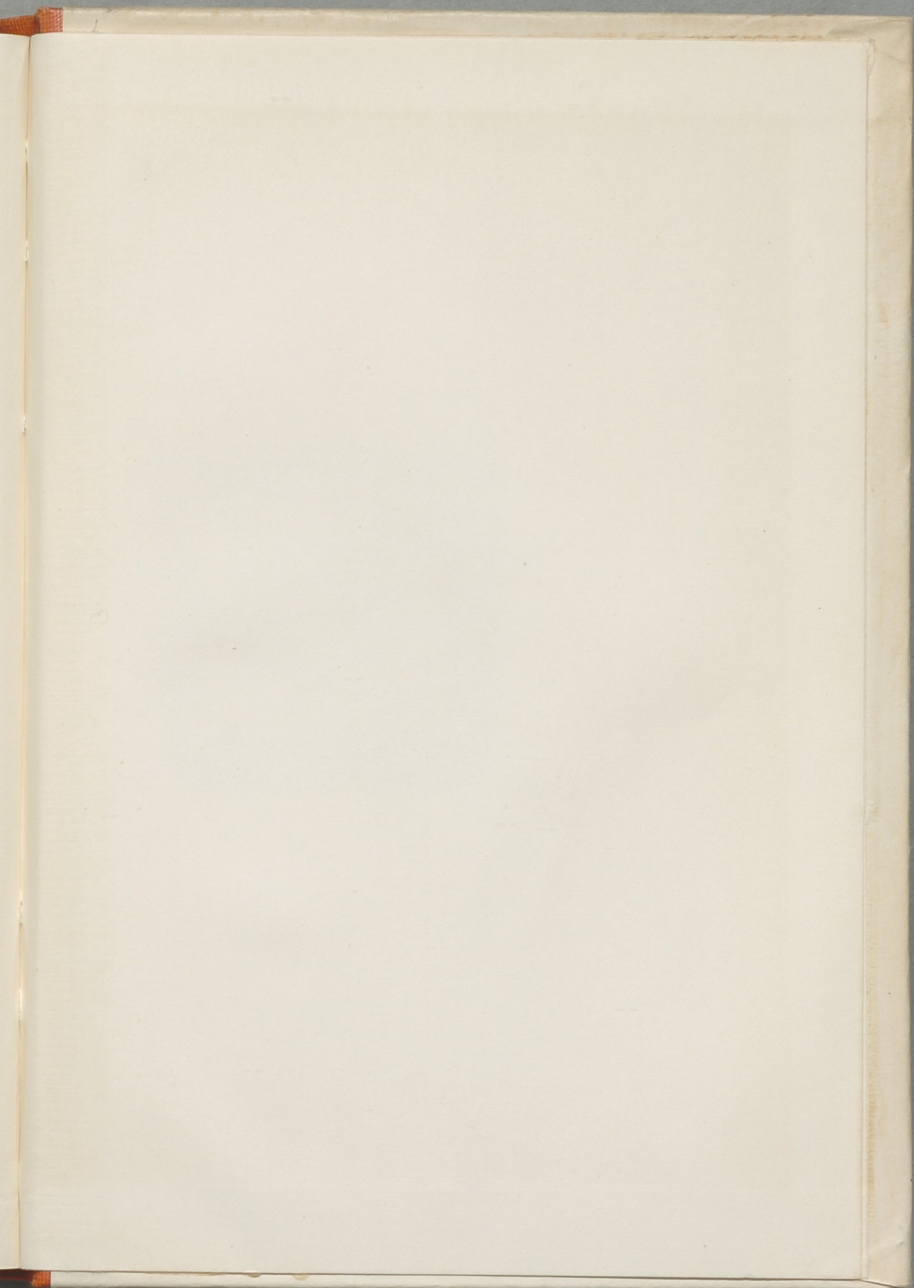
FORTSÄTTNING PÅ OMSTÅENDE SIDA.

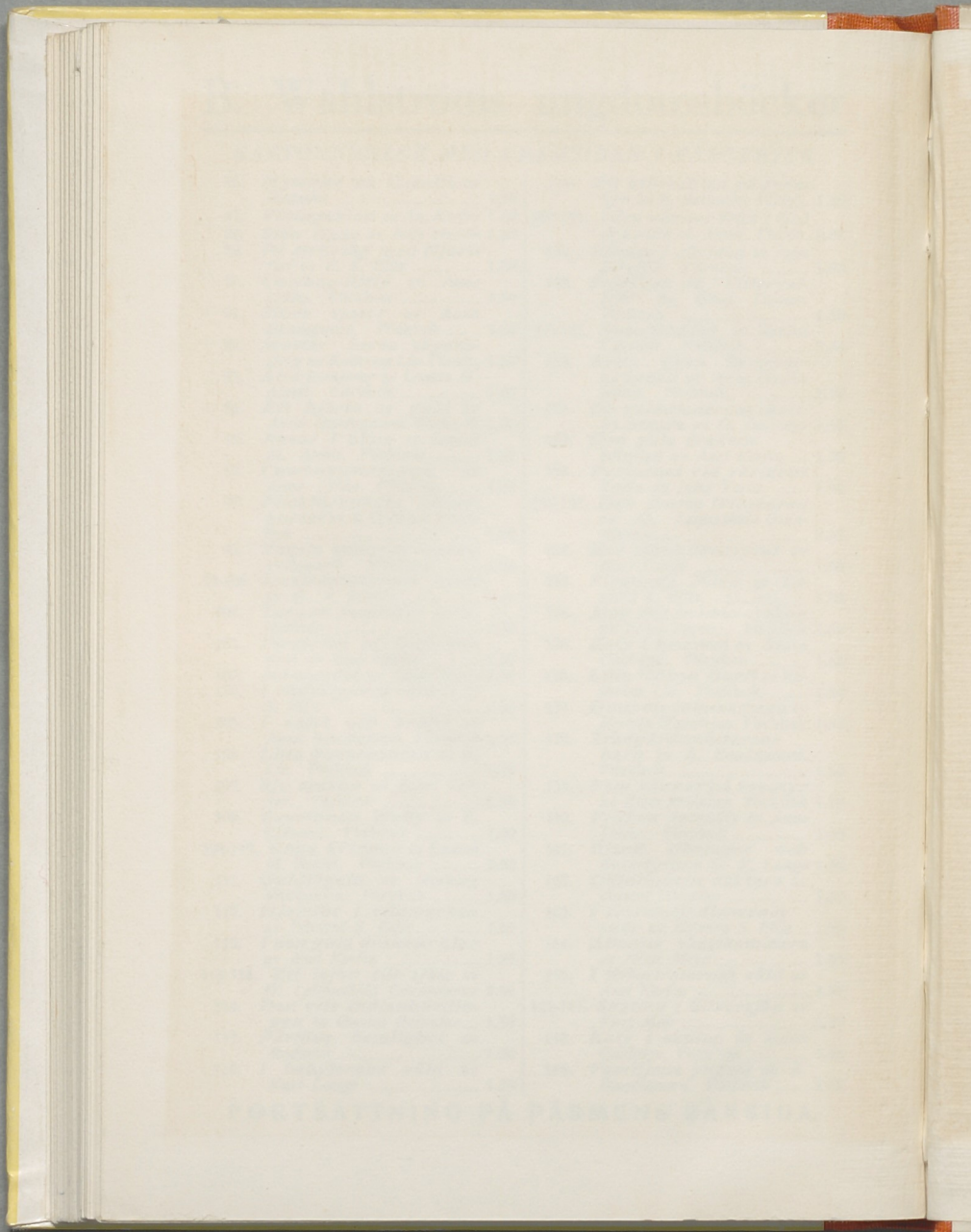
B. Wahlströms ungdomsböcker

KARTONNERADE MED FRAMSIDAN I FÄRGTRYCK

86. <i>Myteriet på Capella</i> av Radscha 1.50	119. <i>Ett klöverblad på äventyr</i> av E. Bolinder. Flickb. 1.50
87. <i>Vikingablod</i> av Ax. Kerfve 1.50	120-121. <i>Våra vänner från i fjol</i> av Louisa M. Alcott. Flickb. 2.50
88. <i>Sten Hane</i> av Nils Hydén 1.50	122. <i>Ensam i världen</i> av Inga Bergfält. Flickbok 1.50
89. <i>På strövtåg med Hjortfot</i> av E. S. Ellis 1.50	123. <i>Familjen på "Villervalan"</i> av Ethel Turner. Flickbok 1.50
90. <i>Cowboy-Kitty</i> av Anne Lykke. Flickbok 1.50	124-125. <i>Rosenkedjan</i> av Bertha Clément. Flickbok 2.50
91. <i>Stora syster</i> av Anna Baadsgaard. Flickbok 1.50	126. <i>Brita ifrån Skeppargränden</i> av Anna Baadsgaard. Flickbok. 1.50
92. <i>Moster Saras skyddsling</i> av Kathrine Lie. Flickb. 1.50	127. <i>Bergsindianernas skattkammare</i> av G. Bolinder 1.50
93. <i>Åtta kusiner</i> av Louisa M. Alcott. Flickbok 1.50	128. <i>Den gula drakens hämnd</i> av Axel Kerfve ... 1.50
94. <i>Ett hjärta av guld</i> av Anna Baadsgaard. Flickbok 1.50	129. <i>Fyrtornet vid världens ände</i> av Jules Verne 1.50
95. <i>Rosor i blom</i> av Louisa M. Alcott. Flickbok 1.50	130-131. <i>Den svarte fribytaren</i> av G. Leijonsköld Oxenstierna..... 2.50
96. <i>Cowboyprinsessan</i> av Anne Lykke. Flickbok 1.50	132. <i>Det stora äventyret</i> av Kurt Lange 1.50
97. <i>Flickförbundet Silverkorset</i> av B. Clément. Flickbok 1.50	133. <i>Flygande Pilen</i> av Edward S. Ellis 1.50
98. <i>Yngsta syster</i> av Ingeborg Vollquartz. Flickbok 1.50	134. <i>Meg och hennes syskon</i> av Ethel Turner. Flickbok 1.50
99-100. <i>Incasindianernas skatt</i> av G. A. Henty 2.—	135. <i>Katy i hemmet</i> av Susan Coolidge. Flickbok 1.50
101. <i>Tappra kamrater</i> av G. Bolinder 1.50	136. <i>Lilla Fröken Dorit</i> av Kathrine Lie. Flickbok..... 1.50
102. <i>Piraterna på Gula floden</i> av Axel Kerfve 1.50	137. <i>Gunnels sommarsaga</i> av Kerstin Wenström. Flickbok 1.50
103. <i>Mänlandet</i> av Niels Meyn 1.50	138. <i>Trädgårdsmästarens barn</i> av A. Baadsgaard. Flickbok 1.50
104. <i>I rödskinnens våld</i> av E. S. Ellis 1.50	139. <i>Fem vänner på äventyr</i> av Ester Bolinder. Flickbok 1.50
105. <i>I valet och kvalet</i> av Anna Baadsgaard. Flickbok 1.50	140. <i>Fröken detektiv</i> av Anne Lykke. Flickbok 1.50
106. <i>Lilla guvernanten</i> av K. Lie. Flickbok 1.50	141. <i>Bland tibetaner och äventyrare</i> av K. Lange 1.50
107. <i>Sju syskon</i> av Ethel Turner. Flickbok 1.50	142. <i>Guldflodens väktare</i> av Gustaf Bolinder 1.50
108. <i>Grevinnan Wally</i> av B. Clément. Flickbok 1.50	143. <i>I svartfotindianernas spår</i> av Edward S. Ellis... 1.50
109-110. <i>Unga kvinnor</i> av Louisa M. Alcott. Flickbok 2.50	144. <i>Atlantis skattkammare</i> av Niels Meyn 1.50
111. <i>Guldfågeln</i> av Ingeborg Vollquartz. Flickbok 1.50	145. <i>I Rif-piraternas våld</i> av Axel Kerfve 1.50
112. <i>Hjortfot i vildmarken</i> av Edward S. Ellis 1.50	146-147. <i>Skatten i Silversjön</i> av Karl May 2.50
113. <i>I den gula drakens klor</i> av Axel Kerfve 1.50	148. <i>Katy i skolan</i> av Susan Coolidge. Flickbok 1.50
114-115. <i>Ett lejon till sjöss</i> av G. Leijonsköld Oxenstierna 2.50	149. <i>Familjens yngsta</i> av A. Baadsgaard. Flickbok 1.50
116. <i>Den vite indianhövdningen</i> av Gustaf Bolinder ... 1.50	
117. <i>Pärlöns hemlighet</i> av Radscha 1.50	
118. <i>I kabylernas våld</i> av Kurt Lange 1.50	

FORTSÄTTNING PÅ PÄRMENS BAKSIDA.

Z6_EB1

B. WAHLSTRÖMS UNGDOMS BöCKER

KARTONNERADE MED FRAMSIDAN I FÄRGTRYCK

150. På egen hand av <i>Kathrine Lie</i> . Flickbok 1.50	183. Lindas hemlighet av <i>Hedvig Sveaenborg</i> . Flickb. ... 1.50
151. Vildkatten av <i>Berta Clément</i> . Flickbok 1.50	184. Cowboyflickan av <i>Ester Bolinder</i> . Flickbok 1.50
152. Flickorna på Solhaga av <i>Alva Krondal</i> . Flickbok..... 1.50	185. Prinsessan Ilse av <i>Berta Clément</i> . Flickbok 1.50
153. Det nya hemmet av <i>Ethel Turner</i> . Flickbok 1.50	186. Vi reder oss själva av <i>Vera v. Kræmer</i> . Flickbok 1.50
154. "Lillgäsen" av <i>Anne Lykke</i> . Flickbok 1.50	187. Fröken Språkfäle växer upp av <i>Lisa Eurén-Berner</i> . Flickbok..... 1.50
155. "Bc' i tyska av <i>G. Lindwall</i> 1.50	188. Pojkarna i Hagalund av <i>Gustaf Lindwall</i> 1.50
156. Slavjägarnas hövding av <i>Gustaf Bolinder</i> 1.50	189. Gröna flodens hemlighet av <i>Gustaf Bolinder</i> 1.50
157-158. Bland kapare i Spanska sjön av <i>Erik Borg</i> 2.50	190. De sju drakarna av <i>Bertil Cleve</i> 1.50
159. Kärnpojkar av <i>Axel Kerfve</i> 1.50	191. Östersjöpiraternas borg av <i>Axel Kerfve</i> 1.50
160. Spejaren av <i>Olov Thomas</i> 1.50	192. Hjortfot och nybyggarna av <i>Edward S. Ellis</i> 1.50
161. Den försvunna staden av <i>Niels Meyn</i> 1.50	193. Sjämnöga, Mohawkernas hövding av <i>Olov Thomas</i> 1.50
162. I rödskinnens spår av <i>Edward S. Ellis</i> 1.50	194. Olle klarar sig själv av <i>Niels Meyn</i> 1.50
163. Astas nya hem av <i>Anna Baadsgaard</i> . Flickbok 1.50	195. Fröken Språkfäle på grönbete av <i>Lisa Eurén-Berner</i> . Flickbok 1.50
164. Stockholmskusinerna av <i>Hedvig Svedenborg</i> . Flickb. 1.50	196. Lill-Stina av <i>Gunvor Fossum</i> . Flickbok 1.50
165. Fröken Språkfäle av <i>Lisa Eurén-Berner</i> . Flickbok..... 1.50	197. Vita Inga och svarta Mima av <i>Ester Bolinder</i> . Flickbok 1.50
166. Barnen på Ekenäs av <i>Greta Åkerhielm</i> . Flickbok 1.50	198. En flicka med ruter i av <i>Sigrid Adams-Klingberg</i> . Flickbok 1.50
167. Munkegårdsflickorna av <i>Kathrine Lie</i> . Flickbok ... 1.50	199. Peggy och hennes sysskon av <i>Hedvig Svedenborg</i> . Flickbok 1.50
168. Fia av <i>Gunvor Fossum</i> . Flickbok 1.50	200. Lia vänder om av <i>Vera v. Kræmer</i> . Flickbok 1.50
169-170. Monika reser till Madagaskar av <i>Max Mezger</i> . Flickbok 2.50	201. Marie av <i>Ethel Turner</i> . Flickbok 1.50
171. Nils Hurtigs resa till Kina av <i>Gustaf Lindwall</i> ... 1.50	202. John och Jerry av <i>Anders Eje</i> 1.50
172. Kaparespionen av <i>A. Kerfve</i> 1.50	203. Pigga pojkar av <i>Gustaf Lindwall</i> 1.50
173. I Leopardfolkets våld av <i>Gustaf Bolinder</i> 1.50	204. Indiänguldet av <i>Gustaf Bolinder</i> 1.50
174. Peter Fribytare av <i>Niels Meyn</i> 1.50	205. Pojkarna på Utskår av <i>Axel Kerfve</i> 1.50
175. De unga spejarna av <i>Edward S. Ellis</i> 1.50	206. Havets son av <i>Övre Richter Frich</i> 1.50
176. Bland rödskinn och rödrockar av <i>Olov Thomas</i> ... 1.50	207. Beduinernas ring av <i>Erik Borg</i> 1.50
177. Skärgårdspojkar av <i>Kurt Lange</i> 1.50	208. Hjortfots sista strid av <i>Edward S. Ellis</i> 1.50
178. Röde Bill av <i>G. Örmulf</i> ... 1.50	
179. Skattkammars-ön av <i>Robert Louis Stevenson</i> 1.50	
180. Tom av <i>Gustaf Lindwall</i> ... 1.50	
181. Marianne visar vad hon duger till av <i>Gunvor Fossum</i> . Flickbok 1.50	
182. Styvdottern av <i>Kathrine Lie</i> . Flickbok 1.50	

www.books2ebooks.eu